

เอกสารประกอบการศึกษาพระคัมภีร์
“หนังสือกิจการอัครสาวก”

โดย

บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

คณะสัตกมาติน

คำนำ

เอกสารประกอบการศึกษาพระคัมภีร์ “หนังสือกิจการอัครสาวก” จัดทำขึ้น
เพื่อใช้ประกอบการอบรมพระคัมภีร์วันเสาร์ในโครงการอบรมพระคัมภีร์สำหรับ
คริสตชนและผู้สนใจ ซึ่งจัดโดยแผนกพระคัมภีร์ ฝ่ายงานอภิบาล ร่วมกับวัดใน
เขตการปกครองที่ 4 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในวันเสาร์ที่ 20 มิถุนายน และ
วันเสาร์ที่ 27 มิถุนายน ค.ศ.2020 ในรูปแบบห้องอบรมออนไลน์ โดยใช้ห้องประชุม
Common Room 4 บ้านผู้หว่าน สามพราน จ.นครปฐม เป็นห้องในการถ่ายทอดสดการ
อบรมฯ ผ่านทางโปรแกรม Google Meet

อย่างไรก็ดี เอกสารฉบับนี้เป็นการสรุปย่อ “หนังสือกิจการอัครสาวก”
เพื่อสะดวกและง่ายต่อการติดตามขณะที่รับการอบรมฯ และเป็นแนวทางในการศึกษา
พระคัมภีร์ในเล่มดังกล่าวข้างต้นต่อไป ขอขอบคุณ

บาทหลวง ผศ.वलันต์ พิรุฬห์วงศ์, c.s.s

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

18 มิถุนายน ค.ศ.2020

สารบัญ

หน้า

คำนำ	2
สารบัญ	3
หนังสือกิจการอัครสาวก	
1. ผู้เขียน	4
2. นักบุญลูกา	5
3. ช่วงเวลาในการเขียน	6
4. ผู้อ่าน	7
5. จุดประสงค์ในการเขียนและชื่อหนังสือกิจการอัครสาวก	7
6. แหล่งข้อมูลในการเขียน	8
7. ประเด็นสำคัญของหนังสือ	9
8. ความสำคัญของหนังสือ	10
9. โครงสร้างของหนังสือ	10
10. เนื้อหาภาค 1: การทำงานของเปโตรในเยรูซาเล็ม แคว้นยูเดีย สามาเรีย	11
11. เนื้อหาภาค 2: การทำงานแพร่ธรรมของเปาโล ไปยังที่ต่างๆ ในโลก	21
12. เปาโลเป็นใคร	35
13. แผนที่ยิสราเอลสมัยพระเยซู	38
14. แผนทีเส้นทางการประกาศข่าวดีของนักบุญเปาโล	40

“หนังสือกิจการอัครสาวก”

โดย บาทหลวง พศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์: คณะสัตกมาติน

1. พุ้ยยน

ในตอนแรก หนังสือกิจการอัครสาวกและพระวรสารของนักบุญลูกา น่าจะเป็นสองภาคของหนังสือเล่มเดียวกัน โดยใช้ชื่อว่า “ประวัติศาสตร์การก่อกำเนิดของคริสตศาสนา” ต่อมาในราวปี 150 คริสตชนต้องการรวมพระวรสารทั้งสี่ไว้เป็นเล่มเดียวกัน สองภาคนี้จึงถูกแยกจากกัน และเรียกหนังสือภาคที่สองนี้ว่า “หนังสือกิจการอัครสาวก”

หลักฐานที่สนับสนุนว่า พระวรสารของนักบุญลูกาและหนังสือกิจการอัครสาวกเป็นผลงานต่อเนื่องกัน คือ

- 1) พบว่าในตอนต้นของหนังสือกิจการอัครสาวก ผู้เขียนได้ระบุความจริงที่ว่าตัวท่านได้เคยเขียนรายงานเกี่ยวกับ “เกี่ยวกับทุกสิ่งทีพระเยซูเจ้าทรงกระทำและทรงสั่งสอน เริ่มตั้งแต่ต้น จนกระทั่งถึงวันที่พระองค์ทรงได้รับการยกขึ้นสวรรค์” (กจ.1:1-2)
- 2) หนังสือกิจการอัครสาวกยังเริ่มต้นเหมือนพระวรสารของลูกาคือ เริ่มด้วยคำทักทาย “เเรโอฟิลัส” (กจ.1:1; ลก.1:1, 3)
- 3) นักวิชาการหลายท่านต่างก็แสดงความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า จากการสังเกตดูวรรณกรรมในการเขียน การใช้คำศัพท์ ไวยากรณ์และลีลาในการเขียน เป็นไปลักษณะเดียวกันตลอดหนังสือกิจการอัครสาวกและตลอดพระวรสารของลูกา

จึงพอสรุปได้อีกว่า หนังสือกิจการอัครสาวกเป็นภาคที่สองของพระวรสารของลูกา และผู้เขียนหนังสือกิจการอัครสาวกเป็นคนเดียวกับผู้เขียนพระวรสารของลูกา และบุคคลเดียวที่นักเขียนของพระศาสนจักรคิดว่า เป็นผู้เขียนหนังสือสองเล่มนี้คือ นักบุญลูกา นักวิจารณ์หลายคนไม่ว่าจะเป็นสมัยก่อนหรือสมัยปัจจุบันไม่เคยเสนอชื่อบุคคลอื่นเลยนอกจากลูกาคนเดียว ปิตาจารย์ของพระศาสนจักร อย่างเช่น นักบุญอีเรเนอัส (c.140-202) ก็ได้เคยกล่าวยืนยันไว้ว่า นักบุญลูกาเป็นคนเขียนหนังสือกิจการอัครสาวก

ความคิดที่ว่าลูกาเป็นคนเขียนหนังสือกิจการอัครสาวก ยังได้รับการสนับสนุนจากหลักฐานในหนังสือเอง คือ จากการพิจารณาเนื้อหาในหนังสือพบว่า ผู้เขียนจะต้องเป็นคริสตชนในยุคของบรรดาอัครสาวก ต้องเป็นคนที่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมกรีกอย่างดี หรือยิ่งกว่านั้น อาจเป็นชาวกรีกผู้มีการศึกษาและคุ้นเคยกับ

พระคัมภีร์ฉบับ LXX และกับลัทธิยิวเป็นอย่างดี หลักฐานสำคัญของความคิดนี้มาจากคำว่า “เรา” ที่พบในหนังสือกิจการอัครสาวก ซึ่งแสดงว่าผู้เขียนต้องร่วมเดินทางไปกับเปาโลด้วย ซึ่งธรรมเนียมโบราณของพระศาสนจักรได้บอกเอาไว้ว่าเพื่อนร่วมทางผู้หนึ่งของเปาโลคือลูกานั่นเอง เมื่อเปาโลถูกจองจำที่กรุงโรม เปาโลก็ได้กล่าวถึงลูกาว่าเป็นเพื่อนสนิทซึ่งไม่ละทิ้งตนเองเลย (2 ทธ.4:14; พม.1:24) เมื่อพิจารณาข้อความตอนที่ใช้สรรพนามว่า “เรา” ในหนังสือกิจการฯ จะเห็นว่าลูกาติดตามเปาโลในการเดินทางครั้งที่สอง (กจ.16:10) และครั้งที่สาม (กจ.20:6 เทียบ 2 คร.8:18) ส่วนเหตุผลที่ชื่อของลูกาไม่ปรากฏในรายชื่อของบุคคลที่ร่วมงานกับเปาโล ตามหลักฐานที่พบใน กจ.20:4-5 ก็เป็นเพราะลูกาเป็นผู้รวบรวมรายชื่อเหล่านั้น นั่นเอง

2. นักบุญลูกา

นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าลูกาเป็นแพทย์ อาจจะเป็นชาวกรีกหรือชาวซีเรีย เกิดที่เมืองอันทิโอกและอาศัยอยู่ที่เมืองของกรีกชื่ออันทิโอก หรือซีเรียในสมัยโบราณ ปัจจุบันคือประเทศตุรกี ซึ่งมีท่าเรือที่เป็นศูนย์กลางการค้าและความเจริญก้าวหน้า จากการวิเคราะห์เทววิทยาในพระวรสารของลูกาและหนังสือกิจการอัครสาวก นักวิชาการสันนิษฐานว่า ลูกาน่าจะเป็นคนต่างศาสนาที่กลับใจใหม่และท่านเขียนพระวรสารก็เพื่อให้คนต่างศาสนาได้อ่านด้วย แต่ก็มีเหตุผลด้วยเหมือนกันที่ลูกาอาจเขียนพระวรสารเพื่อกลุ่มคริสตชนที่มีทั้งชาวยิวและชาวต่างชาติที่อยู่ร่วมกัน

ลูกาไม่เคยพบกับพระเยซูเจ้าเป็นการส่วนตัว ในพระวรสารของท่านเล่าว่า ท่านรู้จักพระเยซูเจ้าโดยผ่านการพูดคุยกับประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์ในชีวิตของพระเยซูเจ้า รวมถึงการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ด้วย หลังจากได้ฟังเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพระเยซูเจ้าแล้ว ลูกาจึงเกิดความเชื่อและกลับใจและเขียนพระวรสารซึ่งเป็นเรื่องราวของพระเยซูเจ้าและคำสอนของพระองค์ไว้ เพื่อคนอื่นจะได้มีความเชื่อและรักพระเยซูเจ้าเหมือนท่าน

ธรรมเนียมบางสายเชื่อว่า ลูกากลับใจและกลายเป็นศิษย์ของพระเยซูเจ้าโดยตรงก่อนที่จะประกาศข่าวดี แต่บางคนก็เชื่อว่าลูกากลับใจมามีความเชื่อหลังการเสด็จขึ้นสวรรค์ของพระเยซูเจ้าไม่นานนัก

ธรรมเนียมเล่าว่าลูกาเป็นหมอและเป็นศิษย์ของเปาโล และได้เดินทางไปแพร่ธรรมกับเปาโล ซึ่งเป็นการเดินทางไกลครั้งที่สองของเปาโล และบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ของเปาโลโดยใช้คำว่า “เรา” เพื่อแสดงว่าท่านอยู่ร่วมด้วยในเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้น ที่จริง เปาโลเรียกลูกาว่า “แพทย์ที่รัก” (คส.4:14) เหตุเพราะลูกาคอยดูแลและเอาใจใส่สุขภาพทางกายของผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ ลูกาจึงเป็นองค์อุปถัมภ์ของหมอในปัจจุบัน นอกจากนี้ ลูกายังเป็นองค์อุปถัมภ์ของจิตรกรด้วย เพราะเชื่อกันว่าลูกาเป็นคนวาดรูปของพระนางมารีย์พรหมจารีไว้หลายรูป แต่รูปวาดที่มีชื่อเสียงและเชื่อว่าลูกาเป็นคนวาดชื่อรูป “Salvation of the Roman People” ปัจจุบันรูปนี้ถูกเก็บรักษาอยู่ภายใน Basilica of St. Mary Major.

สัญลักษณ์ของลูกาคือว้าว (ตัวผู้) เหตุเพราะในสมัยโบราณว้าวเป็นสัตว์ที่มักจะถูกนำมาถวายเป็นเครื่องเผาบูชาอยู่บ่อยๆ ดังนั้น ลูกาจึงต้องการเตือนใจเราให้ระลึกถึงการถวายองค์เป็นเครื่องบูชาของพระเยซูเจ้า เพื่อช่วยมนุษยทุกคนให้รอด ผ่านทางการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนและการกลับคืนพระชนมชีพ

ลูกาเป็นผู้เขียนพระวรสารนักบุญลูกาและหนังสือกิจการอัครสาวก และโดยผ่านทางหนังสือกิจการอัครสาวกนี้ ทำให้เราารู้เรื่อง การเสด็จลงมาของพระจิตเจ้า การปฏิบัติพันธกิจแพร่ธรรมของบรรดาอัครสาวก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อัครสาวกเปาโล และยังทำให้เรารู้ด้วยว่าพระศาสนจักรได้เริ่มต้นและเจริญก้าวหน้าในโลกอย่างไร ลูกาผู้นี้ยังเป็นผู้ที่ได้อยู่กับเปาโลในช่วงเวลาที่เปาโลติดคุกและจนถึงการตายของเปาโลด้วย หลักฐานพบใน กจ.28:16 และ 2ทธ.4:11 และเชื่อว่าขณะอยู่ที่โรมนี้ ลูกาอาจเป็นคนที่รับผิดชอบในการเขียนจดหมายถึงชาวฮีบรูด้วยก็เป็นได้

ธรรมเนียมประเพณีเล่าว่า ลูกาเสียชีวิตเมื่ออายุได้ 84 ปี หลุมฝังศพของท่านน่าจะอยู่ที่ Thebes และพระธาตุของท่านได้ถูกย้ายไปยังคอนสแตนติโนเปิ้ลในปี 357 และที่สุดถูกย้ายมาอยู่ที่วัดน้อยใน Basilica of Santa Giustina ในเมืองปาตัว ประเทศอิตาลี ตั้งแต่ศตวรรษที่ 12

เราระลึกถึงนักบุญลูกาในวันที่ 18 ตุลาคม

3. ช่วงเวลาในการเขียน

ไม่มีธรรมเนียมใดในสมัยแรกบอกชัดว่า พระวรสารของลูกาและหนังสือกิจการอัครสาวก เขียนขึ้นเมื่อไรและเขียนขึ้นที่ไหน (ในประเทศกรีซหลังมรณกรรมของเปาโล หรือที่กรุงโรมก่อนการไต่สวนคดีของเปาโลจะสิ้นสุดลง) เราจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานอื่น และก็พบว่าในหนังสือกิจการอัครสาวกเองนั้น มีลักษณะสำคัญ 2 ประการที่ซ่อนอยู่ ซึ่งทำให้เราพอคาดคะเนช่วงเวลาในการเขียนหนังสือเล่มนี้ได้

ประการแรก ลูกาอ้างถึงความจริงที่ว่า หนังสือกิจการอัครสาวก “เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่อง” จากพระวรสารของนักบุญลูกา และเราพอรู้แล้วว่าพระวรสารของนักบุญลูกาเขียนขึ้นราวปี 55-60 นี่หมายความว่าหนังสือกิจการอัครสาวกนี้จะต้องเขียนขึ้นหลังจากนี้

ประการที่สอง ในท้ายของหนังสือกิจการอัครสาวก ผู้เขียนอ้างถึงนักบุญเปาโลว่าถูกจองจำอยู่ที่กรุงโรมนาน 2 ปี นี่หมายความว่า หนังสือกิจการอัครสาวกจะต้องเขียนขึ้นหลังจากที่เปาโลถูกจองจำแล้ว ซึ่งเราก็คพอจะรู้อีกเช่นกันว่านักบุญเปาโลเดินทางไปกรุงโรมประมาณปี 60-61 และถูกจองจำในโรมประมาณปี 61-63 ดังนั้น อย่างเร็วที่สุด หนังสือกิจการนี้จะต้องเขียนขึ้นประมาณปี 63 (เขียนหลังพระวรสารของนักบุญมาระโก) และจะต้องไม่เขียนขึ้นช้ากว่านี้มากนักด้วย เพราะผู้เขียนได้พูดถึงผลของคดีของเปาโลด้วย รวมถึงเหตุการณ์เพลิงไหม้ในกรุงโรม และการเบียดเบียนครั้งใหญ่ครั้งแรกของคริสตชนในปี 64

4. ผู้อ่าน

ตอนเริ่มต้นของหนังสือกิจการอัครสาวกมีการระบุชัดเจนว่า ผู้อ่านหรือผู้รับสารฉบับนี้ของผู้เขียนคือ “เฮโอฟิลัส” ซึ่งเป็นคนคนเดียวกับที่ถูกระบุชื่อเป็นผู้รับในพระวรสารของนักบุญลูกา (ถูกเรียกว่าเป็นเล่มที่ 1 ส่วนหนังสือกิจการอัครสาวกถูกเรียกว่าเล่มที่ 2 เนื่องจากผู้เขียนคนเดียวกัน)

ชื่อ “เฮโอฟิลัส” หมายถึง “คนที่รักพระเจ้า” (*one who loves God*) และค่อนข้างแน่นอนว่าหมายถึงบุคคลนั้นเองโดยเฉพาะ ไม่ใช่หมายถึงคนทั่วไปที่รักพระเจ้า จากหลักฐานในตอนต้นของพระวรสารของนักบุญลูกา เราพอสันนิษฐานได้ว่า เฮโอฟิลัสน่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ชาวโรมันคนหนึ่ง หรืออย่างน้อยที่สุด น่าจะเป็นคนที่มีตำแหน่งสูงพอสมควรและน่าจะร่ำรวยด้วย เป็นไปได้ว่าเขาอาจจะเป็นผู้อุปถัมภ์ (*patron*) ของนักบุญลูกา โดยรับผิดชอบดูว่างานเขียน (พระวรสาร) ของท่านได้คัดลอกสำเนาและแจกจ่ายเผยแพร่ไปทั่วแล้วหรือยัง การกระทำเช่นนี้ (มอบให้ผู้จัดพิมพ์รับผิดชอบ) เป็นสิ่งที่นิยมทำกันในสมัยนั้น

อย่างไรก็ตาม ดูเหมือน เฮโอฟิลัสเป็นมากกว่าคนจัดพิมพ์หนังสือ จากหลักฐานใน ลก.1:4 ซึ่งดูเหมือนจะเป็นคำแนะนำสำหรับเฮโอฟิลัสโดยตรง

5. จุดประสงค์ในการเขียนและชื่อหนังสือกิจการอัครสาวก

ดังที่ได้กล่าวไว้แต่ต้นว่า หนังสือกิจการอัครสาวกเป็นภาคที่สองของพระวรสารของนักบุญลูกา โดยผู้เขียนต้องการจะนำเสนอภาพรวมของบุคคลสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของกลุ่มคริสตชนในสมัยแรก นั่นคือเรื่องราวชีวิตและการสิ้นพระชนม์ขององค์พระผู้ไถ่กู้ “เกี่ยวกับทุกสิ่งทั้งที่พระเยซูเจ้าทรงกระทำและทรงสั่งสอน เริ่มตั้งแต่ต้น จนกระทั่งถึงวันที่พระองค์ทรงได้รับการยกขึ้นสวรรค์” (กจ.1:1-2) และการเริ่มต้นเผยแผ่ความเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้าของคริสตชนในสมัยแรก

ดังนั้นชื่อ “กิจการอัครสาวก” จึงเป็นชื่อที่ไม่ค่อยสะท้อนให้เห็นจุดประสงค์ของพระเจ้าในการดลใจลูกาให้เขียนรายงานฉบับนี้ นัก ชื่อที่เหมาะสมกว่าน่าจะเป็นชื่อ “กิจการ (หรืองาน) ของพระจิตเจ้า” เหตุเพราะเป็นพระจิตเจ้าที่มีบทบาทหลักในกิจการทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้ การประทับอยู่ของพระจิตตลอดภารกิจในหนังสือเล่มนี้จึงเป็นลักษณะพิเศษของหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้ยังเล่าการทำงานของอัครสาวก 2 คน คือ เปโตรและเปาโล โดยนักบุญเปโตรจะมีบทบาทหลักใน 12 บทแรก ส่วนตั้งแต่บทที่ 13 เป็นต้นไปจะเป็นบทบาทของนักบุญเปาโล โดยศูนย์กลางการทำงานของภาคแรกจะอยู่ที่กรุงเยรูซาเล็ม ส่วนศูนย์กลางของภาคที่สองอยู่ที่เมืองอันติโอก และเป็นเมืองที่มีการจัดประชุมใหญ่คริสตชนที่กลับใจเป็นครั้งแรก

อย่างไรก็ตาม ลูกาไม่ได้กล่าวหรืออ้างถึงชื่อของท่านในหนังสือเล่มนี้เลย แม้ท่านจะร่วมเดินทางไปกับเปาโลมากกว่าหนึ่งครั้ง โดยในการเดินทางครั้งแรกไปเอเชียน้อย (ประมาณปี 46-49) เปาโลมีเพื่อนร่วมทางชื่อบาร์นาบัส (กจ.13:1-15:33) ในการเดินทางครั้งที่สองไปเอเชียน้อยและกรีซ (ประมาณปี 51-54)

มีเพื่อนร่วมทางชื่อสิลาส (กจ.15:40-18:22) ซึ่งต่อมามีทิโมธีตามไปสมทบด้วย (กจ.16:1-3) และที่เมืองไทรอัล ลูการ่วมเดินทางไปกับพวกเขาเป็นครั้งแรก (กจ.16:8-10 (เรา)) จากนั้นลูกาก็พักอยู่ที่ฟิลิปปี (กจ.16:40 (พวกเขา)) เมื่อเปาโลกลับมาที่ฟิลิปปีอีกครั้งหนึ่งในการเดินทางครั้งที่สามของท่าน (ประมาณปี 54-58; กจ.18:23-21:26) ลูกาก็ยังคงพักอยู่ที่นั่น จากนั้นลูกาก็ร่วมเดินทางไปกับเปาโลอีกครั้งหนึ่งเพื่อกลับไปยังกรุงเยรูซาเล็ม ที่สุด ลูกาก็อยู่ร่วมในเรือเดียวกับเปาโลที่เดินทางจากซีซารียาไปกรุงโรม (กจ.27:1-28:16)

ดังนั้น เราจึงอาจเรียกชื่อหนังสือและจุดประสงค์ของหนังสือด้วยคำพูดง่ายๆ ขององค์พระผู้เป็นเจ้าที่พบใน กจ.1:8 ที่ว่า “แต่พระจิตเจ้าจะเสด็จลงมาเหนือท่าน และท่านจะรับอานุภาพเพื่อจะเป็นพยานถึงเราในกรุงเยรูซาเล็ม ทั่วแคว้นยูเดีย แคว้นสะมาเรีย จนถึงสุดปลายแผ่นดิน”

ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ นักวิชาการบางท่านมีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ลูกามีจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือกิจการฯ เพื่อให้ผู้ปกครองในรัฐบาลโรมันเห็นว่าเปาโลไม่ได้เป็นอาชญากรทางการเมือง ซึ่งเจตนาเช่นนี้ของลูกาทำให้ท่านไม่จำเป็นต้องบิดเบือนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเลย ลูกาต้องการเน้นลักษณะ 2 ประการของเปาโล คือ เปาโลได้เลี้ยงกับชาวยิวในเรื่องศาสนาเท่านั้น และเปาโลมีความจงรักภักดีต่อรัฐบาลโรมันอยู่ตลอดเวลา แต่กระนั้นก็ดี เชื่อว่า การให้ข้อมูลของเปาโลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีในศาลนี้เป็นเพียงเจตนารองของลูกาเท่านั้น แต่เจตนาหลักของท่านในการเขียนหนังสือกิจการคือ เพื่อเล่าประวัติศาสตร์การก่อกำเนิดของคริสตศาสนานั่นเอง

6. แหล่งข้อมูลในการเขียน

เชื่อว่า ลูกาใช้เอกสารข้อมูลจากหลายๆ แหล่งมาเขียนเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่างๆ ในหนังสือกิจการ อัครสาวก และเป็นไปได้ด้วยที่ท่านดัดแปลงข้อมูลตามความคิดของท่านบ้าง แต่ข้อมูลเหล่านั้นก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์เฉพาะของตนและรูปแบบดั้งเดิมไว้ เช่น ในบันทึกการเดินทาง ภาษาที่ใช้เป็นภาษากรีกที่ดีมาก แต่ในการบรรยายเรื่องราวสมัยแรกของกลุ่มคริสตชนในปาเลสไตน์ เราพบว่าภาษากรีกที่ใช้มีสำนวนเขมิดกปนอยู่มาก ไม่สละสลวย ผิดไวยากรณ์ ไม่ชัดเจน สาเหตุอาจเป็นเพราะลูกาต้องการเขียนเลียนแบบพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมฉบับ LXX แต่บางครั้งลูกาก็แปลข้อมูลมาจากต้นฉบับภาษาอาราเมอิกแบบตามตัวอักษร

เราพอจะกำหนดแหล่งข้อมูลที่ลูกาใช้ในการเขียนได้บ้าง เช่น นักวิชาการบางคนคิดว่า ข้อความทั้งตอนของ 1:12-15:35 น่าจะมาจากแหล่งข้อมูลเอกสารภาษาอาราเมอิกฉบับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เราอาจแยกธรรมประเพณีที่ลูกาใช้เป็นแหล่งข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

1. ธรรมประเพณีเกี่ยวกับคริสตชนกลุ่มแรกที่กรุงเยรูซาเล็ม (พบในบทที่ 1-5)
2. บันทึกสั้นๆ เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลต่างๆ เช่น ของเปโตร (พบในบทที่ 9:32-11:18; และบทที่ 12) หรือ ของฟิลิป (บทที่ 8:4-40) รายละเอียดเหล่านี้อาจจะได้มาโดยตรงจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น จากฟิลิปผู้ประกาศข่าวดีซึ่งลูกาพบที่เมืองซีซารียา (21:8)

3. รายละเอียดเกี่ยวกับการก่อตั้งกลุ่มคริสตชนที่อันท็อกและผู้ก่อตั้งชาวยิวที่พูดภาษากรีก ข้อมูลเหล่านี้ต้องมาจากพระศาสนจักรที่อันท็อกเองอย่างแน่นอน (6:1-8:3; 11:19-30; 13:1-3)
4. เรื่องราวการกลับใจและการเดินทางแพร่ธรรมของเปาโล อาจเป็นเปาโลที่เล่าเรื่องนี้ให้ลูกาฟัง (9:1-30; 13:4-14:28; 15:30) แม้บางครั้งรายละเอียดจะไม่ตรงกับจดหมายของเปาโล แต่สำหรับลูกาถือว่า ความหมายและบทสอนจากเหตุการณ์ในชีวิตของเปาโลสำคัญกว่าการให้รายละเอียดอย่างถูกต้อง
5. เรื่องการเดินทางครั้งที่สองและสามของเปาโล ลูกาอาจมีบันทึกส่วนตัว ดังนี้ เราจึงพบคำว่า “เรา” ในหนังสือดังกล่าว

ลูกาได้เรียบเรียงสาระทั้งหมดนี้เข้าเป็นหนังสือเล่มเดียว โดยจัดลำดับเรื่องให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และก็เป็นอย่างที่เรามีในปัจจุบันนี้

7. ประเด็นสำคัญของหนังสือ

1. การประกาศข่าวดี (Kerygma) ของบรรดาอัครสาวก มีสาระสำคัญอยู่ที่ความเชื่อในพระคริสตเจ้า หนังสือกิจการแสดงให้เห็นวิวัฒนาการของคำสอนเกี่ยวกับพระคริสตเจ้าว่า ในสมัยแรกๆ คริสตชนประกาศแต่เพียงว่าพระเยซูเจ้าผู้เป็นมนุษย์ทรงช่วยชนและได้รับศักดิ์ศรีเป็น “องค์พระผู้เป็นเจ้า” เมื่อได้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ (2:22-36) แต่ต่อมา เปาโลประกาศว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็น “พระบุตรของพระเจ้า” ด้วย (9:20)
2. มีการนำข้อความสำคัญๆ จากพันธสัญญาเดิมมาใช้สอนเกี่ยวกับความเชื่อในพระเยซูเจ้า และใช้โต้แย้งกับพวกยิวด้วย เช่น ข้อความที่กล่าวว่า พระเยซูเจ้า คือ “ผู้รับใช้ของพระยาห์เวห์” (3:13, 26; 4:27, 30; 8:32-33) พระเยซูเจ้าทรงเป็น “โมเสสคนใหม่” (3:22) เป็นต้น
3. ปัญหาเร่งด่วนสำหรับพระศาสนจักรในสมัยแรกคือ เรื่องการรับคนต่างศาสนาเข้ามาเป็นสมาชิก โดยกลุ่มคริสตชนในกรุงเยรูซาเล็มที่มียากอบเป็นผู้ดูแลยังคงปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวยิวอย่างเคร่งครัด (15:1, 5; 21:20) แต่ชาวยิวที่พูดภาษากรีก ซึ่งมีสเทเฟนเป็นผู้แทน ต้องการแยกตัวออกจากการร่วมศาสนพิธีในพระวิหาร ที่สุด ที่ประชุมในกรุงเยรูซาเล็มยอมรับหลักการที่ว่า “ความรอดพ้นมาจากความเชื่อในพระคริสตเจ้าเท่านั้น” มติดังกล่าวมียุทธผลทำให้คนต่างศาสนาที่กลับใจไม่ต้องเข้าสู่หนัดและไม่ต้องปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส
4. หนังสือกิจการอัครสาวก ได้ให้รายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มคริสตชนในสมัยแรก เช่น วิธีการภาวนาและการแบ่งปันทรัพย์สินแก่กันและกันของคริสตชนในเยรูซาเล็ม การใช้น้ำทำพิธีล้างเพื่อหมายถึงการล้างด้วยพระจิตเจ้า พิธีบูชาขอบพระคุณ การจัดระบบการปกครอง การแต่งตั้งผู้ปกครองดูแลคริสตชนที่พูดภาษากรีก การแต่งตั้งผู้อาวุโสดูแลคริสตชนในกรุงเยรูซาเล็ม

5. การกล่าวถึงและเน้นการทำงานของพระจิตเจ้า ทั้งในการให้คำแนะนำพระศาสนจักรอยู่ตลอดเวลา และในการช่วยการขยายงานของพระศาสนจักร หนังสือกิจการอัครสาวกนี้จึงได้ชื่อว่า “พระวรสารของพระจิตเจ้า”

8. ความสำคัญของหนังสือ

หนังสือกิจการอัครสาวกเป็นสะพานเชื่อมของพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ ในฐานะเป็นหนังสือเล่มที่สองของพระวรสารของนักบุญลูกา หนังสือกิจการมีเนื้อหาร่วมใน “สิ่งที่พระเยซูเจ้าเริ่มทำและเริ่มสอน” ด้วย กล่าวคือ สิ่งที่พระเยซูเจ้าทำและสอนตามที่มีเล่าในพระวรสารของลูกานั้น ได้มีต่อเนื่องมายังหนังสือกิจการอัครสาวกด้วย ผ่านทางการทำงานและเทศน์สอนของบรรดาอัครสาวกนั่นเอง จนสามารถก่อตั้งเป็นพระศาสนจักรได้สำเร็จ นอกจากนี้แล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเป็นการเชื่อมการเล่าเรื่องต่างๆ ของพระวรสารเข้ากับจดหมายอภิบาลของบรรดาอัครสาวก โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของเปาโลที่เราสามารถพบได้ตั้งแต่ตอนต้นของจดหมายของท่าน ในด้านภูมิศาสตร์เรายังได้เห็นถึงเรื่องราวการประกาศข่าวดีที่แผ่ขยายจากกรุงเยรูซาเล็มซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพระศาสนจักร ขยายไปยังกรุงโรม ศูนย์กลางทางการเมืองในสมัยนั้น ในด้านประวัติศาสตร์ เราได้เห็นเรื่องราวของการประกาศพระวรสารในช่วงเวลา 30 ปีแรกของพระศาสนจักร หนังสือเล่มนี้จึงเป็นสะพานเชื่อมพระศาสนจักรที่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้วกับยุคสมัยต่อมา หนังสือเล่มนี้ยังให้ข้อมูลเรื่องหลักการต่างๆ ที่ควรจะนำมาใช้ในการปกครองพระศาสนจักรในทุกยุคทุกสมัยด้วย

9. โครงสร้างของหนังสือ แบ่งเป็น 2 ภาค

ภาค 1 : บทที่ 1-12 การทำงานของเปโตรในกรุงเยรูซาเล็ม ยูเดียและสะมาเรีย

บทที่ 1-7 = การเริ่มต้นพระศาสนจักรที่กรุงเยรูซาเล็ม

- 1 การเสด็จสู่สวรรค์ขององค์พระผู้เป็นเจ้า
- 2 การประทานพระจิตเจ้า
- 3-4 การรักษาคนป่วยและผลที่ตามมา
- 5 อานาเนียและซัฟฟิรา – อัครสาวกถูกจับขังคุก
- 6 สังกานุกร 7 คน
- 7 สเตเฟน มรณสักขีคนแรก

บทที่ 8-12 = การแผ่ขยายความเชื่อจากเยรูซาเล็มไปสะมาเรีย

- 8 ฟิลิปในสะมาเรีย
- 9 เปาโลกลับใจ
- 10-11 เปโตรและการกลับใจของคอร์เนลิอุส
- 12 เปโตรถูกขังคุก

ภาค 2 : บทที่ 13-28 = การทำงานของเปาโลในโลก

บทที่ 13-20 = การเดินทางแพรร่ธรรม 3 ครั้งของเปาโล

13-15 การเดินทางครั้งแรกไปเอเชียน้อย

15-18 การเดินทางครั้งที่สองไปเอเชียน้อยและกรีซ

18-20 การเดินทางครั้งที่สามไปเอเชียน้อย กรีซ และปาเลสไตน์

บทที่ 21-28 = เปาโลถูกจำคุก

21-23 เปาโลถูกจับขังคุกในกรุงเยรูซาเล็ม

24-26 การถูกจำคุกในซีซารียา

27-28 การเดินทางไปโรมและการจำคุกที่นั่น

10. เนื้อหาภาค 1: การทำงานของเปโตรในเยรูซาเล็ม แคว้นยูเดีย สะมาเรีย

บทที่ 1-7 = การเริ่มต้นพระศาสนจักรที่กรุงเยรูซาเล็ม

บทที่ 1

- เริ่มต้นด้วยการบอกว่า เขียนถึง **เธโอฟิลัส** และยังอ้างถึงงานเขียนเล่มแรกที่เล่าถึงกิจการต่างๆ ที่พระเยซูเจ้าทรงทนพระชนม์ กลับคืนชีพและส่งพวกเขาออกไปประกาศข่าวดี เริ่มต้นจากกรุงเยรูซาเล็ม ... จนสุดปลายแผ่นดินโลก

1) เล่าเรื่องพระเยซูเจ้า = ก่อนเสด็จขึ้นสวรรค์

- ตรัสสัญญาจะส่งพระจิตมาเหนือบรรดาสวาท โดยกำชับให้เขาอยู่ที่ยังกรุงเยรูซาเล็ม จนกว่าจะได้รับพระจิต
- พระจิตจะนำพวกเขาเป็นพยานถึงพระองค์ เริ่มจากเยรูซาเล็ม...จนสุดปลายแผ่นดิน
- แล้วพระเยซูเจ้าก็เสด็จสู่สวรรค์ต่อหน้าพวกเขา

2) บรรดาสวาท = ออกจากสวนมะกอกเทศ (ใกล้หมู่บ้านเบธานี-ใกล้กรุงเยรูซาเล็ม-ในแคว้นยูเดีย)

- พวกเขาพากลับไปเยรูซาเล็ม ขึ้นไปห้องชั้นบน อธิษฐานภาวนา
- มีพระแม่มารีย์ บรรดาสตรี พี่น้องพระเยซูเจ้าอยู่ด้วย

3) เปโตร = เสนอให้เลือกสวาทแทนยูดาสที่ตายไป

- จับสลากได้ **มัทธีอัส** ตอนนั้น มีผู้ร่วมชุมนุมกันอยู่ 120 คน

****ข้อสังเกต 1 = ผู้เขียนให้ความสำคัญกับกรุงเยรูซาเล็มอย่างมาก**

- เป็นศูนย์กลางของการประกาศข่าวดี
- เปรียบเทียบกับพระวรสารของลูกาที่เล่าว่า พระเยซูเริ่มภารกิจที่กาลิลี-ดินแดนของคนต่างชาติ แล้วมุ่งหน้าสู่กรุงเยรูซาเล็ม-มาลีนพระชนม์และกลับคืนชีพ ผลคือ นำความรอดมาสู่มนุษย
- เยรูซาเล็มจึงเป็น **“จุดหมาย”** ของภารกิจของพระเยซูเจ้า แต่ตอนนี้เยรูซาเล็มเปลี่ยนเป็น **“จุดเริ่มต้น”** ของการประกาศข่าวดีของสาวก และต่อไปยังต่างชาติ
- ในสมัยพระเยซูเจ้า **แคว้นกาลิลีและสะมาเรีย ถูกถือว่าเป็นดินแดนของชนต่างชาติ** เพราะดินแดนดังกล่าว หลังจากปี 720 ก่อน ค.ศ. ถูกชาวอัสซีเรียเข้ามายึดครอง พวกเขาได้นำคนต่างชาติในอาณานิคมของอัสซีเรียเข้ามาอยู่ในแคว้นนี้ เมื่อคนต่างชาติแต่งงานกับชาวอิสราเอลที่เหลือนอยู่ในแคว้นสะมาเรียนี้ จึงทำให้ชาวยิวสมัยหลังกลับจากเนรเทศที่บาบิโลน (ปี 539 ก่อน ค.ศ.) ตั้งข้อรังเกียจและดูถูกเหยียดหยามว่าเป็นพวกละทิ้งพระยาเวห์แล้ว เพราะทำผิดต่อบัญญัติของโมเสสที่ห้ามชาวยิวแต่งงานกับคนต่างชาติหรือคนต่างศาสนา พวกยิวจึงเรียกพวกลูกผสมนี้ว่า **“ชาวสะมาเรีย”**

****ข้อสังเกต 2 = พระจิตเจ้ามีบทบาทสำคัญตลอดหนังสือ**

- มีอยู่ถึงกว่า 50 ครั้ง สื่อความหมายว่า กิจกรรมต่างๆ ที่บรรดาสาวก ทำนั้น มีบ่อเกิด ได้รับการผลักดันและนำทางโดยพระจิตเจ้า
- จึงเหมาะสมกว่า หากจะเรียกหนังสือเล่มนี้ว่า **“หนังสือกิจการของพระจิตเจ้า”**

บทที่ 2 = เล่าเหตุการณ์วันเพนเตกอสเต

1) บรรดาสาวกได้รับพระจิต (เปลวไฟเหมือนลิ้น)

- ทำให้สาวกพูดภาษาของชนทุกชาติทั่วโลกที่มายังกรุงเยรูซาเล็มได้

2) เปโตรนำอัครสาวก 11 คน กล่าวปราศรัย 2 เรื่อง

- อ้างคำทำนายของประกาศโยเอล เรื่องการประทาน**พระจิตเจ้า**ในวันสุดท้าย
- ยืนยันว่า**เยซูชาวนาซาเร็ธ**เป็นผู้ที่พระเจ้าส่งมา **บัดนี้ กลับคืนชีพ เสด็จสู่สวรรค์แล้ว**

3) ผู้กลับใจกลุ่มแรก

- คำปราศรัยของเปโตรเสียดแทงใจทุกคน และถามเปโตรว่า **พวกเราจะต้องทำอย่างไร?**
- เปโตรบอกให้**กลับใจและรับศีลล้าง** แล้วจะได้รับการอภัยและได้รับพระพรของพระจิต
- วันนี้มีคริสตชนเพิ่มอีกประมาณสามพันคน

4) ชีวิตของคริสตชนกลุ่มแรก

- ประชุมกันสม่ำเสมอ อ่าน กจ.2:42-46

****ข้อสังเกต 1 = เรื่องบรรดาสาวกได้รับพระจิต (เปลวไฟเหมือนลิ้น)**

- ทำให้สาวกพูดภาษาของชนทุกชาติทั่วโลกที่มายังกรุงเยรูซาเล็มได้ (ไม่ได้หมายความว่า)
- พระเยซูเจ้าเป็นผู้เริ่มประกาศข่าวดี แต่ตอนนี้โดยการนำของพระจิต สาวกได้เปิดศักราชใหม่แห่งการประกาศข่าวดี คือ ไปยังคนต่างชาติ
- นี่คือการสืบทอดงานของพระเยซู... ถึงปัจจุบัน

****ข้อสังเกต 2 = ที่มาของวันเพนเตกอสเต (แปลว่า ห้าสิบ)**

- หลังกินปัสกาในอียิปต์แล้ว ชาวยิวอพยพออกมาและเดินทางถึงเชิงเขาซีนาย ในวันที่ 50 นับจากวันกินปัสกา โมเสสขึ้นไปบนภูเขาเพื่อรับพระบัญญัติ
- ชาวอิสราเอลจึงถือเป็นประเพณีว่า 50 วันหลังปัสกา จะมีฉลองเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่พระเจ้าช่วยพวกเขาให้รอด คือ
 - 1) พระเจ้าทรงทำพันธสัญญากับพวกเขาที่เชิงเขาซีนาย
 - 2) พระเจ้าทรงประทานบัญญัติสิบประการให้ถือปฏิบัติ
 - 3) พวกเขาฉลองการเก็บเกี่ยวและถวายพืชผลแรกแด่พระเจ้าเพื่อขอบพระคุณ
- สำหรับเราคริสตชน เราฉลองวันเพนเตกอสเต เพื่อระลึกว่า...
 - 1) โดยการสิ้นพระชนม์ พระเยซูเจ้าได้ทรงทำพันธสัญญาใหม่ระหว่างพระเจ้ากับมนุษยชาติ
 - 2) พระเยซูทรงประทานบัญญัติใหม่แห่งความรักให้ถือปฏิบัติ
 - 3) คริสตชนฉลองพืชผลแรกที่พระเยซูเจ้าประทานให้ คือ **พระจิตเจ้า**

****ข้อสังเกต 3 = เรื่องที่เปโตรประกาศ**

- คือ เรื่องของ**พระเยซูเจ้าชาวนาซาเร็ธ** เป็นผู้ที่พระเจ้าส่งทรงส่งมา แต่มนุษย์นำพระองค์ไปสู่ความตาย **พระเจ้าจึงบันดาลให้กลับคืนชีพและประทับเบื้องขวาของพระบิดาเจ้าสวรรค์แล้ว** จึงได้ประทานพระจิตลงมาตามที่ทรงสัญญาไว้
- นี่คือการเทศน์และการยืนยันความเชื่อในพระเยซูเจ้าครั้งแรกของเปโตรและอัครสาวก

บทที่ 3 = เล่าภารกิจของเปโตรและยอห์นในพระวิหาร

1) เปโตรรักษาคนง่อยแต่กำเนิดที่ประตูพระวิหาร

- ใช้คำพูด “**เดชะพระนามของพระเยซูเจ้า ชาวนาซาเร็ธ จงเดินไปเถิด**” แล้วเปโตรจับมือขวาของเขาช่วยพยุงขึ้น

2) เปโตรปราศรัยกับประชาชน

- ไม่ใช่ตัวท่านที่ทำ แต่เป็นอำนาจของ**พระเยซู**ที่พวกท่านนำไปตรึงกางเขน
- **จงเป็นทุกข์กลับใจและเชื่อ**ในพระองค์เถิด แล้วจะได้รับการอภัย ได้รับความรอด

****ข้อสังเกต 1 = คนง่อยถือว่ามีความบกพร่องทางร่างกาย**

- ถูกจำกัดให้อยู่ได้แค่ประตูพระวิหาร จึงไม่มีโอกาสเข้าไปประกอบศาสนกิจเหมือนชาวยิวทั่วไป
- เมื่อเปโตรรักษาให้หายแล้ว เขาจึงเข้าพระวิหารไปกับเปโตรและยอห์นเพื่ออธิษฐานภาวนา = **สิงใจ**
- การหายโรคเป็น **สัญลักษณ์ของยุคพระเมสสิยาห์** “คนตาบอดกลับแลเห็น คนง่อยกลับเดินได้ คนโรคเรื้อนหายจากโรค” (ลก.7:22)
- จากนั้นไป เขาจะไม่ถูกแบ่งแยกอีก แต่ได้รับพรเหมือนชาวยิวทั่วไป

****ข้อสังเกต 2 = บทเทศน์บทที่สองของเปโตร**

- หลังรักษาคนง่อยแล้ว เปโตรกล่าวปราศรัยโดยเริ่มต้นด้วยคำว่า “ชาวอิสราเอลทั้งหลาย” เหมือนกับตอนเทศน์ครั้งแรกวันเพนเทกอสเต
- เปโตรต้องการเน้นว่า **อิสราเอลต้องกลับใจและเลิกประพฤติดัวเหมือนอดีต**
- เปโตรแก้ไขความเข้าใจผิดของพวกเขาว่า **ท่านรักษาในพระนามของพระเยซูเจ้า** แล้วก็พูดเรื่องพระเยซูว่าเป็นใคร ... เหมือนที่เทศน์ครั้งแรก
- ประณามอิสราเอลที่ทำให้พระเยซูถูกประหาร

บทที่ 4 = เปโตรและยอห์นถูกจับ

1) การไต่สวนหน้าสภาชั้นเฮตริน

- ขณะเปโตร-ยอห์นกำลังปราศรัย พวกสมณะ พวกสะดูสี ทหารของพระวิหารมาพบ รู้สึกไม่พอใจ จึงสั่งให้จับพวกท่านไปขังไว้
- นำมาไต่สวน แต่ไม่พบความผิด ไม่รู้จะทำอะไร จึงสั่งห้ามไม่ให้ประกาศในนามของพระเยซูเจ้าอีก แล้วปล่อยทั้งสองไป

2) บรรดาสาวกอธิษฐานภาวนาเมื่อถูกเบียดเบียน

- เปโตร-ยอห์น เล่าเรื่องที่เกิดให้สาวกคนอื่นฟัง
- ทุกคนอธิษฐานภาวนาเพื่อขอความกล้าหาญในการประกาศพระวาจาต่อไป
- ทันใดนั้น สถานที่ที่พวกเขาชุมนุมกันก็ลั่นสะเทือน ทุกคนได้รับพระจิตเจ้าอย่างเต็มเปี่ยม และออกประกาศพระวาจาอย่างกล้าหาญ

3) กลุ่มคริสตชนสมัยแรก

- อ่าน 4:32-35

4) บารนาบัส

- ผู้ใจกว้าง เป็นชนเผ่าเลวีจากเกาะไซปรัส ได้ขายที่ดินและนำเงินมาให้บรรดาอัครสาวก

****ข้อสังเกต 1 = บรรดาสมณะ สะดูสี ทหารรักษาพระวิหาร**

- มีหน้าที่รักษาความเรียบร้อยในพระวิหาร การประกอบศาสนกิจ ผลประโยชน์ทุกอย่างด้วย
- กลัวพระวิหารจะวุ่นวาย จึงสั่งจับเปโตร-ยอห์น แล้วนำไปไต่สวนต่อหน้าสภาชั้นเฮตริน- ผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วย สมณะชั้นสูง ผู้อาวุโส (หัวหน้าชุมชนที่ได้รับการนับถือ) และธรรมจารย์ (ผู้มีความรู้ทางกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นพวกฟาริสี)

บทที่ 5 = อานาเนีย

1) อานาเนีย-สัปปิรา

- ทั้งสองคนเป็นสามีภรรยา กัน มีฐานะดี แต่ได้แสดงความไม่ซื่อตรง โดยเมื่อขายที่ดินของตนได้ แล้ว ได้มอบเงินให้อัครสาวกเพียงบางส่วน แอบเก็บบางส่วนไว้ (ไม่น่าผิด ก็ที่ดินของเขานี่)
- แต่เปโตรตำหนิอานาเนียว่า **ทำไมขาดานเข้าสิงในใจของท่านให้กล่าวมุสาต่อพระจิตและแอบเก็บเงินส่วนหนึ่งไว้** เข้าก็ล้มลง และสิ้นใจตาย
- ภรรยาไม่รู้ เมื่อมาถึง นางก็กล่าวมุสาเช่นกัน จึงล้มลงสิ้นใจตายด้วย

- ทำไมพวกเขาไม่ได้รับโอกาสให้กลับใจ?

- ก) อาจเพราะในที่นี้ ผู้เขียนต้องการเน้นเรื่องความซื่อสัตย์ต่อพระจิตเจ้า แต่เมื่อใครถูกซาตานครอบครอง ก็เลยต้องถูกทำลายไปพร้อมกับซาตาน
- ข) สื่อความหมายว่า ในพระศาสนจักร ซาตานไม่มีวันเอาชนะอำนาจของพระจิตเจ้าได้ ส่วนคนที่ไม่เปี่ยมด้วยพระจิตเจ้า ก็จะถูกขจัดออกจากหมู่คณะ

2) บรรดาสาวกทำอัศจรรย์หลายประการ

- อัศจรรย์ต่างๆ เหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ว่า **ยุคพระเมสสิยาห์มาถึงแล้ว**
- พวกสาวกได้รับมอบหมายหน้าที่ในการทำภารกิจสืบเนื่องต่อจากอาจารย์ คือ รวบรวมประชากรเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันในความเชื่อ
- **ผู้มีความเชื่อในพระเยซูเจ้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ**

3) พวกสาวกถูกจับอีก

- พวกสมณะและชาวสะดูสีอีกฉาที่พวกสาวกทำอัศจรรย์ได้ จึงสั่งจับ
- ตกกลางคืน ทูตสวรรค์ของพระเจ้ามานำพวกเขาออกจากคุก แล้วสั่งให้ไปประกาศพระวาจาหน้าพระวิหาร พวกเขา ก็ไปแต่เข้าตรู่
- พวกสมณะสั่งให้ไปจับตัวมาอีก แล้วนำมาไต่สวนหน้าสภาชั้นเฮเดริน
- สาวกยืนยันเรื่องการกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า พวกสะดูสีโกรธมาก อยากฆ่าพวกเขา

4) อาจารย์กฎหมายชาวฟาริสีชื่อ กามาลิเอล

- เสนอที่ประชุมให้ปล่อย เพราะถ้าเป็นกิจการของมนุษย์ เดียวก็สลายไปเอง แต่ถ้าเป็นของพระเจ้า ไม่มีใครทำลายได้ ใครขัดขวาง เท่ากับสู้กับพระเจ้า
- ทุกคนเห็นด้วย สั่งให้เขียน ห้ามประกาศเรื่องพระเยซูเจ้าอีก แล้วปล่อยตัวไป
- แต่พวกเขาก็ประกาศต่อไปทุกวันว่าพระเยซูเป็นพระเจ้า เราต้องเชื่อฟังพระองค์ ไม่ใช่เชื่อฟังมนุษย์
- กามาลิเอลเป็นอาจารย์ของเปาโล

บทที่ 6 = ตั้งสังฆานุกรสเดเฟน

1) บรรดาสาวกเลือกตั้งสังฆานุกร

- บรรดาศิษย์เพิ่มมากขึ้น พวกพูดภาษากรีกไม่พอใจพวกพูดภาษาฮีบรู เพราะพวกแม่ม่ายของพวกตนไม่ได้รับแจกทานประจำวัน
- พวกสาวกจึงเรียกมา ประกาศว่า ศิษย์ไม่ควรละทิ้งงานประกาศพระวาจาไปแจกทาน
- จึงเลือก **“บุรุษเจ็ดคน”** (สเดเฟน) มาแจกทาน
- พระวาจาพระเจ้าแพร่หลายมาก ศิษย์มีจำนวนมากขึ้นในกรุงเยรูซาเล็ม

2) สเดเฟนถูกจับกุม

- สเดเฟนทำอัศจรรย์มากมาย
- ชาวยิวไม่ชอบ มาโต้เถียง แต่สู้ไม่ได้ เพราะสเดเฟนเปี่ยมด้วยพระจิตเจ้า
- จึงสร้างพยานเท็จ กล่าวหาว่าสเดเฟนดูหมิ่นโมเสสและพระเจ้า ดูหมิ่นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และธรรมเนียมปฏิบัติ และอ้างถึงเยซูชานาซาเรธ
- สเดเฟนจึงถูกจับกุม นำไปไต่สวนหน้าสภาฯ

บทที่ 7 = สเดเฟนตายเป็นมรณสักขี

1) สเดเฟนปราศรัยต่อหน้าสภาชั้นเฮดริน

- สเดเฟนเปี่ยมด้วยพระจิตเจ้า ไบหน้าสว่างรุ่งเรืองเหมือนไบหน้าของทูตสวรรค์
- เริ่มเล่าประวัติศาสตร์แห่งความรอด เริ่มจากพระเจ้าเรียกอับราฮัม อิสอัค ยาโคบ โยเซฟ โมเสส แต่พวกยิวไม่ฟังเสียงของพวกเขาและประกาศก ฆ่าพวกเขา รวมถึงฆ่าพระเยซูเจ้าด้วย
- ประกาศด้วยว่า การกระทำทั้งหมดของพวกยิวนี้เป็นการต่อต้านพระจิตเจ้า

2) สเดเฟนถูกหินทุ่มจนตาย

- พวกยิวได้ฟังแล้ว โกรธจัด ลากสเดเฟนไป แล้วเอาหินทุ่มจนตาย
- ก่อนตาย สเดเฟนภาวนาเพื่อพวกเขาว่า **“โปรดอย่าทรงลงโทษพวกเขาเพราะบาปนี้เลย”** ซึ่งเป็นคำภาวนาเดียวกับที่พระเยซูเจ้าภาวนาบนกางเขน **“โปรดอภัยความผิดแก่เขาเถิด”** (คำภาวนานี้มีเฉพาะในพระวรสารของลูกาเท่านั้น)
- พวกเขานำเสื้อคลุมมาวางไว้ที่เท้าของเขาลอ (ถูกเอ่ยชื่อถึงเป็นครั้งแรกในพระคัมภีร์)

****ข้อสังเกต 1 = ทำไมพวกยิวจึงโกรธจัด และฆ่าสเตเฟน?**

- เพราะสเตเฟนใช้ถ้อยคำรุนแรงประณามสมณะและชาวยิวว่า ได้กระทำผิดเหมือนบรรพบุรุษที่ได้ฆ่าประกาศก โดยพวกเขาได้ฆ่าพระเยซูเจ้า
- คำประณามนี้แทรกอยู่ในคำปราศรัยเรื่อง ประวัติศาสตร์แห่งความรอด

บทที่ 8-12 = การแผ่ขยายความเชื่อจากเยรูซาเล็มไปแคว้นยูเดียและสะมาเรีย

บทที่ 8 = เกิดการเบียดเบียนครั้งใหญ่ในเยรูซาเล็ม ทุกคนหนีกระจัดกระจายไปยังที่ต่างๆ เหตุจาก... เขาโล่เห็นดีด้วยการตายของสเตเฟน จากนั้น เขาโล่ก็เริ่มเบียดเบียนอย่างหนัก บรรดาสาวกจึงหนี

1) ฟิลิปไปแคว้นสะมาเรีย

- ฟิลิปทำอัศจรรย์รักษาโรค-ไลป์ศาจ ประชาชนชื่นชมเขาและสนใจฟังพระวาจาอย่างมาก

2) ซีโมนผู้วิเศษ

- ซีโมนผู้นี้อาศัยอยู่ในเมืองนี้ เป็นคนมีเวทมนตร์ ประชาชนจึงเลื่อมใสในเขามาก แต่เขาก็มาขอล้างบาปจากฟิลิป
- เปโตรและยอห์นได้ยินข่าวเกี่ยวกับเรื่องราวก่เกิดขึ้นในสะมาเรีย จึงเดินทางมา เห็นว่าพวกเขาได้รับพิธีล้างแล้ว แต่ยังไม่มีใครได้รับพระจิต จึงภาวนาและปกมือประทานพระจิตแก่พวกเขา
- ซีโมนเห็นว่าสองคนนี้ปกมือให้ใครก็ได้รับพระจิตจึงเอาเงินมาขอซื้ออำนาจนี้จากพวกเขา
- เปโตรปฏิเสธ และได้อบรมสั่งสอนเขา เขาจึงกลับใจ

3) ฟิลิปล้างบาปให้ชนที่ชาวเอธิโอเปีย

- ทูตสวรรค์พาฟิลิปไปพบกับชนที่ชาวเอธิโอเปีย เขาเป็นข้าราชการดูแลทรัพย์สินของพระราชินี และกำลังเดินทางมานมัสการพระเจ้าที่เยรูซาเล็ม
- ฟิลิปพบเขากำลังอ่านหนังสือประกาศกอิสยาห์อยู่ในรถม้า พบตอนที่ว่า “เขาถูกนำไปฆ่าเหมือนลูกแกะตัวหนึ่ง...” ฟิลิปจึงอธิบายและประกาศเรื่องพระเยซูให้เขาฟัง
- ระหว่างทางเจอแหล่งน้ำ **เขาจึงขอรับพิธีล้าง**
- แล้วพระจิตเจ้าก็นำฟิลิปไปประกาศพระวาจายังที่อื่นต่อไป ... จนถึงเมืองซีซารียา

****ข้อสังเกต 1**

- ธรรมชาติชุดแรกที่ไปประกาศข่าวดีนอกกรุงเยรูซาเล็ม ไม่ใช่เป็นการส่งออกไปแบบมีแบบแผนตามที่ได้เตรียมไว้แล้ว แต่เป็นเพราะเกิดจากการเบียดเบียน ... เรื่องนี้เป็นข้อคิดน่าสนใจ

บทที่ 9 = เซาโลกกลับใจ

1) เซาโลกกลับใจ

- เซาโลไปขอหนังสือมอบอำนาจจากสมณะเพื่อจะได้ไปจับกุมคริสตชนที่ตามัสกัส
- ระหว่างทางได้พบพระคริสตเจ้าผู้กลับคืนชีพ (อ่าน 9:3-19)

2) เซาโลเริ่มเทศน์สอนที่ตามัสกัส

- ยืนยันว่าพระเยซูคือพระบุตรพระเจ้า เป็นพระคริสตเจ้า ประชาชนรู้สึกประหลาดใจในตัวของเขาโลที่เปลี่ยนไป
- ชาวยิววางแผนจะฆ่าเซาโล แต่ท่านหนีไปได้

3) เซาโลกลับไปกรุงเยรูซาเล็ม

- พวกศิษย์กลัวเซาโล ไม่ยอมให้เข้าร่วมงาน
- บาร์นาบัสจึงพาไปพบบรรดาสาวก และเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเซาโลให้ทุกคนฟัง ทุกคนจึงเริ่มยอมรับเซาโล
- เซาโลเทศน์สอนในเยรูซาเล็ม โดยเฉพาะกับชาวยิวที่พูดภาษากรีก แต่ชาวยิวพยายามจะฆ่า
- พวกศิษย์จึงส่งเซาโลไปเมืองซีซารียา – ทาร์ซัส
- เซาโลใช้เวลาอยู่ที่นั่น 10 ปี ในการปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อจะเริ่มงานแพร่ธรรมแก่คนต่างชาติต่อไป

4) เปโตรรักษาชายคนเป็นอัมพาต

- เปโตรมาเยี่ยมคริสตชนที่เมืองลิดดา พบชายคนนี้เป็นอัมพาต จึงรักษาเขาให้หายและบอกว่าพระเยซูคริสตเจ้าเป็นผู้รักษาเขาให้หาย
- ชาวเมืองลิดดามีความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้า

5) เปโตรทำใหหญิงคนหนึ่งกลับมีชีวิตที่เมืองยัฟฟา

- นางชื่อทาบิธา เป็นคนดี ให้ทานมาก ป่วยและตาย
- บรรดาศิษย์ส่งคนไปเชิญเปโตรที่เมืองลิดดาซึ่งอยู่ใกล้ๆ ให้มา เปโตรก็มา และทำให้นางมีชีวิต
- หลายคนมีความเชื่อในพระเยซูเจ้า

บทที่ 10 = ภารกิจของเปโตร

1) เปโตรไปพบนายร้อยชาวโรมันที่เมืองซีซารียา

- นายร้อยชื่อโคเนลิอุส เป็นคนดี ยำเกรงพระเจ้า ชอบให้ทานคนยากจน
- ทูตสวรรค์ประจักษ์มาบอกให้เขาไปเชิญเปโตรที่เมืองยัฟฟามา เขาก็ทำตาม
- เปโตรเห็นนิมิต พระจิตเจ้าบอกไปกับพวกเขา
- โคเนลิอุสต้อนรับเปโตร และเล่าเรื่องนิมิตที่ทูตสวรรค์บอกให้เชิญท่านมาประกาศเรื่องพระเยซู

2) เปโตรปราศรัยที่บ้านของโคเนลิอุส

- เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับพระเยซูเจ้า และพระเจ้านับดาลให้พระองค์กลับคืนชีพ พระองค์คือผู้ที่ประกาศกล่าวทำนายไว้
- นี่เป็นการเทศน์-ยืนยันความเชื่อในพระเยซูเจ้าครั้งที่ 3 ของเปโตร

3) คนต่างศาสนากลุ่มแรกกลับใจ

- ขณะเปโตรกำลังพูด พระจิตเสด็จลงมาเหนือทุกคน
- ชาวยิวแปลกใจว่าทำไมคนต่างศาสนาได้รับพระจิตเจ้าได้
- เปโตรให้ทุกคนรับพิธีล้าง

บทที่ 11 = ก่อตั้งพระศาสนจักรที่อันติโอก-ได้ชื่อ “คริสตชน” เป็นครั้งแรก

1) เปโตรกลับมาที่เยรูซาเล็ม

- ผู้ความเชื่อได้ยินเรื่องคนต่างศาสนาได้รับพระวาจา จึงตำหนิเปโตรที่ไปสมาคมกับพวกเขา
- เปโตรเล่าให้ฟังว่า ท่านเห็นนิมิต แล้วพระจิตเจ้าบอกให้ท่านไป ขณะกำลังประกาศพระวาจา พระจิตก็ลงมาเหนือพวกเขา จึงให้พวกเขารับพิธีล้าง
- ทุกคนได้ฟัง ยอมรับว่า พระเจ้าประสงค์ให้คนต่างศาสนากลับใจมารับชีวิตด้วย

2) การก่อตั้งพระศาสนจักรที่เมืองอันติโอก

- ศิษย์ที่หนีจากการเบียดเบียนสมัยสเทเฟน ประกาศข่าวดีเรื่องพระเยซูแก่ชาวยิว-กรีก คนกลับใจจำนวนมาก
- ศิษย์ที่เยรูซาเล็มรู้ข่าว ส่งบารนาบัสมา เขาเป็นคนดี เปี่ยมด้วยพระจิตเจ้า คนจึงกลับใจมาก
- บารนาบัสไปตามเขาโลที่ทาร์ซัส พามาอันติโอก อยู่ด้วยกัน 1 ปี ร่วมกันก่อตั้งพระศาสนจักรที่นี่ บรรดาศิษย์ได้ชื่อว่า “คริสตชน” ครั้งแรก

3) ส่งบาร์นาบัส-เปาโลเป็นตัวแทนไปเยรูซาเล็ม

- คริสตชนที่อันติโอกรวบรวมเงินบริจาค ผากบาร์นาบัสและเปาโลไปช่วยเหลือคริสตชนที่เยรูซาเล็ม เนื่องจากจะเกิดกันดารแห้งแล้ง และแสดงความเป็นหนึ่งเดียวกัน

บทที่ 12 = ภารกิจของเปโตร

1) เปโตรถูกจองจำและปล่อยตัว

- กษัตริย์เฮโรดเริ่มเบียดเบียนคริสตชน สั่งตัดศีรษะยาโกบ พี่ชายของยอห์น เมื่อเห็นว่าชาวยิวพอใจ จึงสั่งจับเปโตรและจองจำไว้
- พระศาสนจักรรู้ข่าว ภาวนาให้ตลอดเวลา
- ทูตสวรรค์พาเปโตรออกจากคุก (อ่าน 6-8)
- เปโตรไปที่บ้านของมารีย์ มารดาของยอห์น (มาระโก) (ใช้เป็นสถานที่สำหรับอธิษฐานภาวนาบ่อยๆ) เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง

2) เฮโรด อากริปปา ลั่นพระชนม์

- เป็นผู้ที่พสุสวาทต่อพระเจ้า ยกย่องตนเองขึ้นเป็นเทพเจ้า ทูตสวรรค์ทำให้ล้มลงและมีหนอนมากัดกินจนตาย

3) บาร์นาบัส-เซาโล กลับไปอันติโอก

- พายอห์น ที่รู้จักกันในชื่อ มาระโก ไปด้วย

11. เนื้อหาภาค 2: การทำงานแพร่ธรรมของเปาโลไปยังที่ต่างๆ ในโลก

- บทที่ 13-20 การเดินทางแพร่ธรรม 3 ครั้งของเปาโล
- บทที่ 21-28 เปาโลถูกจับ + จำคุก + ส่งตัวไปโรม

บทที่ 13-20 การเดินทางแพร่ธรรม 3 ครั้งของเปาโล

บทที่ 13 = การส่งบาร์นาบัสและเซาโลเป็นธรรมทูต การเดินทางครั้งที่ 1

1) เริ่มต้นจากพระศาสนจักรอันติโอกปกมือส่งธรรมทูต

- พระจิตเจ้าสั่งพระศาสนจักรที่อันติโอก ให้ส่งบาร์นาบัสและเซาโลไปทำภารกิจที่เขาถูกเรียกมา ทั้งสองจึงออกเดินทางไปประกาศข่าวดี ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากพระจิตเจ้า
- ประกาศที่เกาะไซปรัส มียอห์น (มาระโก) เป็นผู้ช่วย

2) เขาโลเผชิญหน้ากับผู้วิเศษ

- ที่เมืองปาโปล เขาโลเผชิญหน้ากับ**บาร์เยซุ** หรือ**เอลิมัส** แปลว่า ผู้วิเศษ คอยขัดขวางการกลับใจเปาโล (ชื่อใหม่) จึงทำให้เขาตาบอด
- นี่เป็นการแสดงอำนาจของเปาโลว่า เหมือนกับอำนาจของเปโตรเมื่อครั้งเผชิญหน้ากับผู้วิเศษ เพื่อยืนยันว่าเปาโลและเปโตรมีอำนาจเท่ากันในฐานะได้รับมอบอำนาจจากพระเยซูเจ้า = เปโตร-สาวกของชาวยิว / เปาโล-สาวกของคนต่างชาติ

3) เปาโลเทศน์สอนชาวยิวในเมืองต่างๆ

- เปาโลเดินทางถึงแคว้นบัมฟีเลีย ยอห์น(มาระโก) แยกตัวเดินทางกลับเยรูซาเล็ม
- เปาโลเทศน์สอนตามศาลาธรรมของเมืองต่างๆ เล่าประวัติศาสตร์แห่งความรอด เริ่มจากอียิปต์จนถึงการที่พระเจ้าทรงบันดาลให้พระเยซูเจ้ากลับคืนชีพ
- ชาวยิวเห็นคนมาฟังมาก จึงอิจฉาและตำหนิเปาโล
- เปาโลตอบว่า เราประกาศข่าวดีให้พวกท่านชาวยิวฟังก่อน แต่ท่านปฏิเสธ เราจึงประกาศให้คนต่างชาติฟัง
- ชาวเมืองกลับใจมาก แต่ยิวเริ่มเบียดเบียน เปาโลสลัดผูกเท้า ไปประกาศที่เมืองอื่น

**ข้อสังเกต 1

- ยอห์น (มาระโก) ได้แยกตัวกลับกรุงเยรูซาเล็ม
- เปาโลเริ่มมีบทบาทแทนบาร์นาบัส
- เปาโลประกาศข่าวดีในวันสับบาโต ในศาลาธรรมธรรมต่างๆ
- เปาโลเล่าเหตุการณ์ในพันธสัญญาเดิม แล้วโยงมาที่พระเยซู เพื่อสรุปว่า
 - พระเยซูนี้แหละคือผู้ที่ประกาศกทำนายถึง
 - พระเยซูนี้แหละ ผู้นำความรอดมาสู่มนุษย์
 - เหตุผลที่ทำให้ท่านเชื่อเช่นนี้คือ พระเจ้าบันดาลให้พระเยซูกลับคืนชีพ (เปาโลเน้นเรื่องนี้ถึง 3 ครั้ง)
 - และตัวท่านคือผู้สานต่อการประกาศข่าวดีแห่งความรอดต่อจากพระเยซู ให้เห็น “แสงสว่าง” ส่องนานาชาติ เพื่อนำความรอดไปสู่ “สุดปลายแผ่นดินโลก”
 - การสะบัดผูก หมายถึง การหันจากชาวยิวไปหาคนต่างชาติ จึงทำให้เปาโลเป็นอัครสาวกของคนต่างชาติ

บทที่ 14 = ภารกิจของเปาโลและบาร์นาบัส

1) การประกาศข่าวดีที่เมืองอีโคเนียม

- ทั้งสองประกาศข่าวดีในศาลาธรรม ชาวยิวและชาวกรีกกลับใจจำนวนมาก
- ชาวเมืองจึงแบ่งเป็นสองกลุ่ม พวกยิวที่ไม่ชอบต่างคอยยุยงและหาทางปองร้าย
- ทั้งสองจึงหนีไปประกาศที่เมืองอื่น

2) เปาโล-บาร์นาบัส รักษาคนง่อยที่เมืองลิสตา

- ถึงเมืองลิสตา เปาโลรักษาคนง่อย เพราะเขามีความเชื่อ
- ชาวเมืองพากันกราบไหว้เปาโล-บาร์นาบัส ยกย่องให้เป็นเทพเจ้า
- ทั้งสองปฏิเสธ

3) เปาโลถูกหินทุ่มเกือบตาย

- เป็นฝีมือของชาวยิวกลุ่มหนึ่งที่อิจฉา
- ศิษย์พาเปาโลหนีไปประกาศข่าวดีที่เมืองเดอร์บี ได้ศิษย์ที่นั่นจำนวนมาก
- ทั้งสองเดินทางย้อนกลับมาที่เดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็เดินทางกลับอันติโอก แคว้นซีเรีย จบการ
เดินทางครั้งที่ 1
- ระหว่างทาง แต่งตั้งผู้อาวุโสดูแลบรรดาศิษย์แทน

บทที่ 15 = ความขัดแย้งในพระศาสนจักรต่างๆ

1) เกิดความขัดแย้งที่อันติโอก

- คริสตชนชาวยิวบางคนมาจากยูเดีย บอกว่า คริสตชนที่นี่ ถ้าไม่เข้าสู่หน้ดตามบัญญัติของ
โมเสส ก็รอดไม่ได้
- เปาโล-บาร์นาบัส คัดค้าน ไม่เห็นด้วย
- พระศาสนจักรที่อันติโอก จึงได้มอบหมายให้ทั้งสองไปปรึกษากับบรรดาอัครสาวกที่เยรูซาเล็ม

2) เกิดความขัดแย้งที่เยรูซาเล็ม

- ศิษย์ชาวฟาริสียืนยันเช่นกันว่า คนต่างศาสนาที่กลับใจต้องเข้าสู่หน้ดด้วย
- เปโตรปราศรัยว่า พระเจ้าประสงค์ให้คนต่างศาสนาได้พระจิต และได้รับความรอดด้วย
เช่นกัน (อ่าน 15:7-12)
- ยากอบปราศรัยยืนยันว่า พวกเขาไม่ต้องเข้าสู่หน้ด แต่ปฏิบัติตามกฎบางข้อของโมเสสก็พอ
- ที่ประชุมสรุป ให้เขียนจดหมายแจ้งเรื่องนี้แก่พระศาสนจักรที่อันติโอก

3) จดหมายจากบรรดาอัครสาวกถึงคริสตชนที่เคยเป็นคนต่างศาสนา ให้ถือกฎดังนี้

- ห้ามกินเนื้อสัตว์ที่ถวายแก่รูปเคารพแล้ว (เพราะร่วมถวายนมัสการพระเท็จเทียมแล้ว)
- ห้ามกินเลือด (เพราะเป็นสัญลักษณ์ของชีวิต พระเจ้าเท่านั้นที่เป็นเจ้าของ)
- ห้ามกินเนื้อสัตว์ที่ถูกรัดตาย (เพราะมีเลือดค้างอยู่ข้างใน)
- ห้ามการแต่งงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (เพราะเป็นมลทินและบาป)

4) เปาโลเดินทางธรรมทูต ครั้งที่ 2 (เยเยมคิษย์)

- เกิดความขัดแย้งกันระหว่างเปาโลกับบารนาบัส คือ บารนาบัสต้องการให้ยอห์น (มาระโก) เดินทางไปด้วย เปาโลไม่เห็นด้วย เพราะครั้งก่อนมาระโกถอนตัวไปแล้ว จึงขัดแย้งกัน **และที่สุดจึงต้องแยกทางกัน**
- บารนาบัสไปกับมาระโก
- เปาโลเลือกสิลาสไป (เป็นคนถือจดหมายจากบรรดาอัครสาวกไปอันติโอพร้อมกับเปาโล-บารนาบัส)

****ข้อสังเกต 1**

- เปาโลยอมเสียบารนาบัส เพื่อนที่ดีที่สุด เพื่อเห็นแก่การประกาศข่าวดีเรื่องพระเยซูคริสต์เจ้า
- ชีวิตของเปาโลเป็นชีวิตที่ขัดแย้งกับคนอื่นตลอดเวลา รวมถึงเปโตร มาระโก ชาวโครินธ์ ชาวกาลาเทีย
- เปาโลมองว่า นี่เป็นการชำระตัว ความอ่อนแอของท่าน

บทที่ 16 = การเดินทางธรรมทูต ครั้งที่ 2 ไปประกาศข่าวดีที่เมืองฟิลิปปี เมืองเอกของแคว้นมาซิโดเนีย

1) รับติโมธีเป็นผู้ร่วมงาน

- เมื่อเดินทางถึงเมืองเดอร์บีและลิสตา ที่นี่ เปาโลรับติโมธี (แม่เป็นยิว-พ่อเป็นกรีก) ให้ร่วมเดินทางไปแพร่ธรรมด้วย โดยให้ติโมธีเข้าสู่หนังก่อน เพื่อเขาจะได้เป็นที่ยอมรับของพวกยิวเวลาไปประกาศข่าวดี
- เดินทางถึงเมืองฟิลิปปี เมืองเอกของแคว้นมาซิโดเนีย ได้พบนางลิเดีย ผู้มีใจศรัทธาอย่างมาก ที่สุดก็ได้ล้างบาปทั้งครอบครัว เปาโลไปพักที่บ้านอยู่หลายวัน

2) เปาโล-สิลาส ถูกจับและจองจำ

- เนื่องจากได้ขับไล่จิตออกจากหญิงคนทรง เจ้านายของหญิงจึงขาดรายได้ จึงปรักปรำทั้งสองว่าสร้างความวุ่นวาย
- ทั้งสองจึงถูกจับ ฆีเยน ชังคุก ไสโซทรอน

3) พระเจ้าช่วยทั้งสองให้พ้นคุก

- ตกกลางคืน เกิดแผ่นดินไหว โซทรอนขาด ประตูคุกเปิด (อ่าน 16:25-40)
- ผู้คุมรับความเชื่อและได้ล้างบาปทั้งครอบครัว
- รุ่งเช้า ผู้พิพากษาสั่งให้ปล่อยทั้งสองคน
- เปาโลบอกว่าตัวเองและสิลาสเป็นพลเมืองโรมัน ผู้พิพากษากลับ รีบมาขอโทษ และพาออกจากคุก เพราะตอนนั้น ฟิลิปปีเป็นเมืองขึ้นของโรม

**ข้อสังเกต 1

- เปาโลฉลาด ให้ทิโมธีเข้าสู่หนัด เพราะมารดาเป็นยิว พ่อเป็นกรีก เวลาไปประกาศข่าวดี พวกยิวจะได้ยอมรับ
- แม้ขณะอยู่ในคุก เปาโลยังประกาศข่าวดีแก่ผู้คุมและล้างบาปทั้งครอบครัว
- เปาโลอ้างสิทธิเป็นพลเมืองโรมันในยามที่การประกาศข่าวดีถูกคุกคาม เปาโลจะอ้างสิทธินี้อีกในเยรูซาเล็ม จึงถูกส่งตัวไปโรม

บทที่ 17 = เมืองเธสะโลนิกาและกรุงเอเธนส์

1) ความขัดแย้งในเมืองเธสะโลนิกา

- ชาวยิว-ชาวกรีกได้กลับใจกันเป็นจำนวนมาก พวกยิวกลุ่มหนึ่งอิจฉา จึงจ้างคนมาสร้างความวุ่นวาย
- เปาโลจึงหนีไปประกาศข่าวดีที่เมืองเบโรอา พวกนั้นก็ตามไปอีก
- เปาโลจึงหนีไปที่กรุงเอเธนส์

2) กรุงเอเธนส์ ศูนย์กลางความรู้และศิลปะของกรีก

- เปาโลพบว่าในเมืองนี้มีรูปเคารพอยู่เต็มไปหมด จึงรู้สึกไม่พอใจ
- จึงไปตามศาลาธรรมเพื่ออธิบายและโต้เถียงกับทั้งชาวยิว-ชาวกรีก และนักปรัชญาต่างๆ
- ชาวเอเธนส์ว่าเปาโลเล่าเรื่องแปลกๆ ให้ฟัง คือ เปาโลเล่าเรื่องพระเยซูเจ้า พระของคนต่างชาติ ซึ่งพวกเขาไม่รู้จัก

3) เปาโลพูดหน้าที่ประชุมอภิรัฐสภา

- เปาโลกล่าวว่า ท่านเห็นมีเขียนว่าพระแท่นบูชาของเทพเจ้าที่ไม่มีใครรู้จัก แท้จริงแล้ว นั่นคือพระเจ้าของเรานั่นเอง
- แล้วเปาโลก็พูดเรื่องพระเยซูที่พระเจ้านับดาลให้กลับคืนชีพ
- ชาวเอเธนส์ฟังเรื่องการกลับคืนชีพจากความตาย ก็หัวเราะเยาะ

**ข้อสังเกต 1

- ลัทธิเอปิคูเรียนของกรีก สอนว่าพระเจ้าไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ มนุษย์ควรแสวงหาความสุขให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ส่วนลัทธิสโตอิกของกรีก มุ่งแสวงหาความจริง ซึ่งก็คือ คุณธรรม
- พอเปาโลเริ่มพูดเรื่องการกลับคืนชีพ พวกกรีกจึงหัวเราะและไม่สนใจ

บทที่ 18 = การตั้งพระศาสนจักรที่เมืองโครินธ์

1) ที่โครินธ์

- จากเอเธนส์ เปาโลเดินทางมาถึงโครินธ์ พบชาวยิวชื่ออาควิลลา ภรรยาเขาชื่อปริสซิลลา เพิ่งมาจากอิตาลี เนื่องจากจักรพรรดิคลาวดิอุสให้ชาวยิวทุกคนออกจากโรม เปาโลจึงพักอยู่ด้วยและร่วมกันทำงาน เพราะมีอาชีพทำกระโجمเหมือนกัน
- เปาโลประกาศพระวาจาในศาลาธรรมทุกวันสับบาโต อยู่ที่นี่ปีครึ่ง มีชาวยิว-กรีกกลับใจจำนวนหนึ่ง และก็มีกลุ่มที่คอยต่อต้านด้วยเช่นกัน
- องค์พระผู้เป็นเจ้ามาหาเปาโลในนิมิต ตรัสว่า “จงพูดต่อไป ไม่ต้องกลัว เราจะอยู่กับท่าน”

2) เปาโลถูกจับขึ้นศาล

- พวกยิวจับเปาโลขึ้นศาล กล่าวหาว่าชักชวนให้คนมัสการพระเจ้าอย่างผิดกฎหมาย
- กัลลิโอที่เป็นผู้ว่าไม่สนใจเรื่องศาสนา จึงกล่าวว่า ไม่ใช่เรื่องอาชญากรรม น้อยโง่ แต่เป็นเรื่องคำสอน ความเชื่อ เขาไม่ยุ่งเกี่ยวกับพวกยิวไปจัดการกันเอง
- เปาโล อาควิลลา ปริสซิลลา เดินทางมาถึงเอเฟซัส จากนั้นก็แยกทางกัน เปาโลได้เดินทางกลับไปอันติโอก

3) ที่เอเฟซัส

- อปอลโลมาจากเล็กซานเดรีย ประกาศเรื่องพระเยซูเจ้า เขารู้เรื่องดีมาก แต่เขารู้จักแต่พิธีล้างของยอห์น
- อาควิลลากับปริสซิลลาจึงเชิญเขามาบ้าน อธิบายความเข้าใจที่ถูกต้องให้

****ข้อสังเกต 1**

- เปาโลเดินทางจากเอเธนส์มาถึงเมืองโครินธ์ด้วยความทุกข์ มีความกลัวและหวาดหวั่นมาก อาจเป็นเพราะปัญหาที่เมืองฟิลิปปี การถูกต่อต้านที่เธสะโลนิกา และความล้มเหลวในการประกาศพระวาจาที่เอเธนส์
- ที่โครินธ์นี้เอง เปาโลเขียนจดหมายถึงชาวเธสะโลนิกา ฉบับที่ 1. (อาจ 2 ธส.ด้วย) อธิบายคำสอนเรื่องการกลับคืนชีพของผู้ล่วงลับ และการเสด็จกลับมาครั้งที่สองของพระเยซูคริสต์

บทที่ 19 = การเดินทาง ครั้งที่ 3 เริ่มจากอันติโอก เดินทางมาถึงเอเฟซัส

1) ที่เอเฟซัส

- เปาโลพบศิษย์ของยอห์น เขาได้รับพิธีล้างของยอห์นแล้ว แต่ยังไม่ได้รับพระจิต เปาโลจึงโปรดศีลล้างในนามของพระเยซู แล้วปกมือประทานพระจิตเจ้าให้แก่เขา
- เปาโลเทศน์สอนทุกวันสัปดาห์โต ตั้งพระศาสนจักรที่เมืองเอเฟซัส และพำนักอยู่ที่นี่ 2-3 ปี

2) เปาโลเขียนจดถึงชาวโครินธ์

- ที่เอเฟซัสนี้ เชื่อว่าเปาโลเขียนจดหมาย 2 ฉบับถึงชาวโครินธ์
- เปาโลเตือนคริสตชนที่โครินธ์ไม่ให้คบค้ากับพวกที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ผิดประเพณี ขโมย กราบไหว้รูปเคารพ และดูเหมือนสถานการณ์ที่ยิ่งเลวร้ายมาก
- คริสตชนเองยังทะเลาะเบาะแว้ง แบ่งพรรคพวกของเปาโล อปอลโล
- เปาโลส่งทิโมธีไปโครินธ์ในฐานะตัวแทน
- แต่เมื่อทิโมธีไปถึงก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ยังมีธรรมทูตชาวยิวกล่าวร้ายเปาโลต่างๆ นาๆ ทิโมธีจึงกลับไปรายงานเปาโล
- เปาโลจึงเดินทางไปด้วยตัวเอง แต่แก้ปัญหาอะไรไม่ได้ จึงกลับ
- พระศาสนจักรที่เอเฟซัสเจริญก้าวหน้า
- กลุ่มช่างเงินในเอเฟซัสไม่พอใจเปาโลที่เทศน์สอนต่อต้านรูปเคารพ ทำลายอาชีวะเขา จึงก่อการจลาจล

บทที่ 20 = ออกเดินทางต่อไป และ จบการเดินทางด้วยการกลับมาที่เยรูซาเล็ม

1) มาถึงกรีซ

- + ทิตัสกลับจากโครินธ์ ชาวโครินธ์สำนึกผิด กลับใจ อยากพบเปาโล ท่านจึงเขียนจดหมายไปแทน
- + เปาโลพักอยู่ 3 เดือน เขียน จม.ถึงชาวโรม

2) ถึงเมืองโตรอัส

- + เปาโลปลุกคนตายให้คืนชีพ (อ่าน 20:7-12)
- + เตรียมตัวเดินทางกลับเยรูซาเล็ม ไม่แวะเอเฟซัส แต่แวะที่มีเลดัสแทน
- + เรียกผู้อาวุโสจากเอเฟซัสมาพบ กล่าวฝากฝังพระ ศาสนจักรและกล่าวอำลา

บทที่ 21-28 เปาโลถูกจับ + จำคุก + ส่งตัวไปโรม

บทที่ 21

1) เปาโลเดินทางมาถึงกรุงเยรูซาเล็ม (17“เมื่อเรามาถึงกรุงเยรูซาเล็ม”)

- พี่น้องคริสตชนต้อนรับเปาโลอย่างยินดี
- เปาโลไปบ้านของยากอบ ผู้อาวุโสทุกคนมาที่นั่นเพื่อพบเปาโล และท่านก็เล่าเรื่องราวทุกอย่างที่ท่านทำและเกิดขึ้นในการประกาศข่าวดีแก่คนต่างศาสนา ทุกคนถวายเกียรติแด่พระเจ้า
- แต่ผู้อาวุโสบอกว่า ได้ยินข่าวว่าเปาโลสอนชาวยิวที่อาศัยอยู่ในหมู่คนต่างศาสนาให้ละทิ้งธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส ไม่ต้องให้ลูกเข้าพิธีสัปดาห์และไม่ต้องปฏิบัติตามธรรมประเพณี ซึ่งถ้าพวกยิวยูรู้เรื่องนี้จะเป็นผลร้ายแน่ จึงแนะนำ 2 อย่างคือ (1) ให้เปาโลไปทำพิธีชำระตนและโกนผม เมื่อชาวยิวเห็นจะได้เห็นว่าข่าวที่ได้ยินมานั้นไม่จริง (2) จะส่งจดหมายไปยังคนต่างศาสนาที่มีความเชื่อแล้ว แจ้งคำตัดสินของที่ประชุมนี้ว่าพวกเขาจะต้องปฏิบัติตาม...
 - 1) จดเว้นกินเนื้อสัตว์ที่ถวายแก่รูปเคารพแล้ว
 - 2) จดเว้นการกินเลือด
 - 3) จดเว้นการกินเนื้อสัตว์ที่ถูกรัดคอ
 - 4) จดเว้นการแต่งงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

2) เปาโลถูกชาวยิวจับกุมขณะอยู่ในพระวิหาร

- เปาโลทำตามคำแนะนำ แต่เมื่อเปาโลเข้าไปในพระวิหาร ชาวยิวบางคนเห็นเปาโลจึงตะโกนปรักปรำ เปาโลเหมือนอย่างที่คุณผู้อาวุโสบอกก่อนหน้านี้ และยุยงให้ชาวยิวมาช่วยกันจับเปาโลและจะรุมกันฆ่าเปาโล

- มีคนไปแจ้งผู้บัญชาการกองพันของโรมัน จึงนำมาตัวเปาโลไปขังคุกและถูกมัดด้วยโซ่ตรวน
- เปาโลประกาศว่าท่านเป็นชาวยิวจากเมืองทาร์ซัส ไม่ใช่ชาวกรีก และขออนุญาตผู้บัญชาการขออธิบายเรื่องนี้แก่ประชาชน ผู้บัญชาการอนุญาต

บทที่ 22

1) เปาโลเริ่มกล่าวอธิบายเรื่องราวแก่ประชาชนชาวยิว

- เมื่อชาวยิวได้ยินเปาโลพูดเป็นภาษาฮีบรู ก็ประหลาดใจ พากันเงยบ
- เปาโลว่าตัวเองเป็นชาวยิว จากเมืองทาร์ซัส รับใช้พระเจ้าและปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติของบรรพบุรุษอย่างเคร่งครัด แล้วก็เล่าเรื่องที่พระเยซูเจ้าประจักษ์มาหาท่านระหว่างเดินทางไปตามัสกัสและเรียกให้ท่านกลับใจ และส่งท่านไปประกาศข่าวดีแก่คนต่างศาสนา
- ประชาชนฟังแล้วไม่พอใจ ร้องตะโกนให้ฆ่าเปาโล

2) เปาโลอ้างสิทธิว่ามีสัญชาติโรมัน

- ผู้บัญชาการนำเปาโลกลับไปในคุก สั่งให้โบยตี และสอบสวนว่าทำไมประชาชนชาวยิวจึง อยากรจะฆ่าเปาโล
- เปาโลอ้างสิทธิถือสัญชาติโรมันโดยกำเนิด ซึ่งตามกฎหมายห้ามโบยตี ทหารจึงไม่กล้าโบยตี
- ผู้บัญชาการอยากรู้ว่าทำไมชาวยิวจึงต้องการฆ่าเปาโล วันรุ่งขึ้น จึงนำตัวเปาโลไปต่อหน้าสภาชั้นเฮเดริน

บทที่ 23

1) เปาโลอยู่ต่อหน้าสภาชั้นเฮเดริน

- เปาโลรู้ว่าส่วนหนึ่งของที่ประชุมเป็นชาวสะดูสี และอีกส่วนเป็นชาวฟาริสี จึงตะโกนขึ้นบอกว่าท่านเป็นชาวฟาริสี เป็นบุตรของชาวฟาริสี ที่ท่านถูกสอบสวนเพราะเรื่องความหวังในการกลับคืนชีพของผู้ตาย
- เมื่อเปาโลพูดจบ ก็เกิดการทะเลาะกันวุ่นวายระหว่างชาวฟาริสีกับชาวสะดูสี
- สาเหตุเพราะ ชาวสะดูสียืนยันว่าไม่มีการกลับคืนชีพ ไม่มีทูตสวรรค์ ไม่มีจิต แต่ชาวฟาริสีเชื่อว่า
- ผู้บัญชาการกลัวเปาโลจะถูกยุบประชาทัณฑ์ จึงให้ทหารนำตัวกลับไปยังค่ายทหาร

2) นิमितเห็นพระเยซูเจ้า

- คินต่อมา พระเยซูเจ้าประจักษ์มาหาเปาโล บอกว่า เปาโลเป็นพยานที่กรุงเยรูซาเล็มอย่างไร จะต้องเป็นพยานที่กรุงโรมอย่างนั้นด้วย

3) ชาวียวคบคิดกันจะลอบฆ่าเปาโล

- ชาวียวบางคนสมคบคิดกันและสาบานว่าจะไม่กินไม่ดื่ม จนกว่าจะฆ่าเปาโลได้ แล้วไปพาบรรดาสมาณะให้ไปขอนำตัวเปาโลมาสอบสวนใหม่ โดยอ้างว่าต้องการข้อมูลมากขึ้น แต่ได้วางแผนการจะลอบฆ่าเปาโลระหว่างเดินทาง
- แต่บุตรชายของน้องสาวเปาโลรู้แผนการ จึงไปบอกเปาโล เปาโลส่งให้ไปบอกผู้บัญชาการให้รู้เรื่อง

4) เปาโลถูกย้ายตัวไปเมืองซีซารียา

- ต่อมา ผู้บัญชาการสั่งให้กองทหารนำตัวเปาโลย้ายไปจองจำที่เมืองซีซารียา
- ผู้บัญชาการส่งจดหมายให้ทหารนำไปด้วย เพื่อแจ้งเรื่องราวแก่เฟลิกซ์ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้นำราชการแคว้นยูเดียในขณะนั้น
- ในจดหมายเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเปาโลว่าถูกกล่าวหาว่าทำผิดเรื่องธรรมเนียมบัญญัติของชาวียว แต่ไม่มีข้อกล่าวหาใดที่สมควรต้องรับโทษถึงตาย และบอกว่าเปาโลมีสัญชาติโรมัน
- เมื่อผู้ว่าราชการอ่านจดหมายแล้ว บอกกับเปาโลว่าจะพิจารณาคดีให้ แต่ให้รอชาวียวที่จะตามมาฟ้องร้องคดีก่อน แล้วสั่งให้จองจำเปาโลไว้ในวังของกษัตริเฮโรด (ภายหลัง-ราชวังนี้ได้กลายเป็นจวนผู้ว่าราชการชาวโรมัน)

บทที่ 24

1) การพิจารณาคดีของเปาโลต่อหน้าผู้ว่าราชการเฟลิกซ์

- ห้าวันต่อมา มหาสมณะอานาเนีย พร้อมผู้อาวุโสบางคนและทนายความลงมายังเมืองซีซารียาเพื่อตั้งข้อกล่าวหาเปาโล
- ทนายความกล่าวชื่นชมผลงานของผู้ว่าราชการเฟลิกซ์ แล้วก็เล่าว่า เปาโลเป็นคนอันตราย ก่อการจลาจลในกลุ่มชาวียวทั่วโลก หัวหน้าคนหนึ่งของลัทธินาซารีน (บรรดาคัตรูของคริสตชนาคิดว่าพวกคริสตชนเป็นเพียงแค่ลัทธิหนึ่งทางศาสนาเท่านั้น) ทำให้พระวิหารเป็นมลทิน ชาวียวทั้งหมดเห็นด้วยกับข้อกล่าวหาของเขา

2) เปาโลแก้ข้อกล่าวหา

- ผู้ว่าราชการให้เปาโลพูดแก้ข้อกล่าวหา เปาโลกล่าวว่าท่านเพิ่งไปถึงกรุงเยรูซาเล็มเพื่อนมัสการพระเจ้าได้เพียง 12 วัน ไม่ได้โต้เถียงกับใครในพระวิหาร ไม่ได้ยุยงใครให้ก่อความวุ่นวายทั้งในศาลาธรรม ในเมือง และในพระวิหาร ไม่ได้ทำผิดอะไรเลย ท่านมีความเชื่อพระเจ้าเหมือนพวกเขา และมีความหวังในการกลับคืนชีพ ท่านจากเยรูซาเล็มไปหลายปี บัดนี้กลับมาเพื่อนำเงินบริจาคมามอบให้เพื่อนร่วมชาติและเพื่อถวายเครื่องบูชา แต่เมื่อพวกยิวเห็นท่านทำพิธีชำระตนและถวายเครื่องบูชาเท่านั้น ก็พยายามจับกุม เมื่อนำตัวไปต่อหน้าสภาชั้นเฮดริน ท่านก็ยืนยันว่าท่านเชื่อเรื่องการกลับคืนชีพของบรรดาผู้ตาย ก็เท่านั้น

3) ผู้ว่าราชการฟลิกซ์จัดการข้อกล่าวหาดังกล่าว

- ผู้ว่าราชการรู้เรื่องวิถีทางของคริสตชนดี จึงสั่งให้เลื่อนการพิจารณาคดีออกไป บอกว่า รอให้ผู้บัญชาการกองพันมาถึงก่อน ค่อยพิจารณาคดีใหม่ แล้วสั่งให้คุมตัวเปาโลไว้แบบหลวมๆ คือ มีอิสรภาพบ้าง ให้เพื่อนๆ เข้าไปดูแลรับใช้เปาโลได้
- ระหว่างถูกควบคุมตัว ผู้ว่าราชการคนนี้เรียกเปาโลมาพูดคุยเรื่องความเชื่อในพระเยซูอยู่หลายครั้ง โดยหวังว่าจะได้รับเงินจากเปาโล (ผู้ว่าฟลิกซ์มีภรรยาเป็นชาวยิว)
- สองปีผ่านไป มีผู้ว่าคนใหม่ชื่อเฟลตัสมาแทนที่ ผู้ว่าฟลิกซ์ต้องการเอาใจชาวยิว จึงให้เปาโลถูกจองจำต่อไป

บทที่ 25

1) ผู้ว่าราชการเฟลตัสกับชาวยิว เปาโลอุทธรณ์ต่อพระจักรพรรดิ

- หลังจากผู้ว่าเฟลตัสรับตำแหน่งได้ 3 วัน ก็เดินทางไปกรุงเยรูซาเล็ม
- หัวหน้าสมณะและหัวหน้าชาวยิวรู้ จึงรีบมาพบเพื่อกล่าวโทษเปาโลและขอให้ย้ายเปาโลกลับมารับโทษที่กรุงเยรูซาเล็ม และชุมนุมเตรียมแผนการจะฆ่าเปาโล
- เมื่อเฟลตัสกลับมาที่ซีซารียาแล้ว วันต่อมา ก็ขึ้นบัลลังก์พิจารณาคดีเปาโล พวกยิวกล่าวหาเปาโลในข้อหาอุกฉกรรจ์หลายข้อ แต่พิสูจน์ข้อกล่าวหาไม่ได้
- เปาโลแก้ข้อกล่าวหาว่าท่านไม่ได้ทำอะไรผิดต่อธรรมเนียมบัญญัติของชาวยิว ทั้งต่อพระวิหาร และต่อจักรพรรดิ
- เฟลตัสอยากจะเอาใจชาวยิว จึงถามเปาโลว่าอยากให้เขาไปพิจารณาคดีเปาโลที่กรุงเยรูซาเล็มไหม? แต่เปาโลปฏิเสธว่า ท่านต้องการพิจารณาคดีต่อหน้าศาลของพระจักรพรรดิ เหมือนที่เป็นอยู่ และท่านไม่ได้ทำผิดอะไรต่อชาวยิว ถ้าทำผิดจริง ก็ยอมรับโทษถึงตาย แต่นี้ไม่ได้ทำอะไรผิด จึงขออุทธรณ์ต่อพระจักรพรรดิ (เนื่องจากเฟลตัสยืนยันว่าตนไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ เปาโลจึงจะต้องถูกส่งตัวไปพิจารณาต่อหน้าสภานเฮตริน ดังนี้ เปาโลจึงใช้สิทธิในฐานะพลเมืองโรมัน อุทธรณ์ให้พระจักรพรรดิแห่งโรมันตัดสิน)

2) กษัตริย์อากริปปามาเยี่ยมผู้ว่าราชการเฟลตัส

- สองสามวันต่อมา กษัตริย์อากริปปาเสด็จมาเมืองซีซารียาเพื่อเยี่ยมเยียนเฟลตัส เฟลตัสจึงเรื่องคดีของเปาโลให้ฟัง และอธิบายถึงการพิจารณาคดีของโรมันว่า ชาวโรมันจะไม่ตัดสินลงโทษผู้ใดก่อนที่เขาจะมีโอกาสเผชิญหน้ากับผู้กล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาเหล่านั้น แต่เมื่อพวกผู้นำของชาวยิวมากล่าวหาเปาโล กลับไม่ได้ตั้งข้อกล่าวหาเรื่องความผิดใดๆ เลย เพียงแต่มาถกเถียงกันในปัญหาทางศาสนาของพวกเขา และเรื่องของคนหนึ่งที่ตายไปแล้วชื่อ เยชู แต่เปาโลยืนยันว่ายังมีชีวิตอยู่ ที่สุดเปาโลไม่ยอมไปพิจารณาคดีในเยรูซาเล็ม และร้องอุทธรณ์คดีให้พระจักรพรรดิตัดสิน ตอนนี้ถูกจองจำอยู่ เตรียมส่งไปกรุงโรม (ข้อ 13-21)

- กษัตริย์อากริปาได้ยินเรื่องราวของเปาโลแล้ว อยากพบเปาโล จึงบอกเฟลตัส

3) เปาโลถูกนำตัวมาต่อหน้ากษัตริย์

- วันรุ่งขึ้น เปาโลถูกนำตัวมาต่อหน้ากษัตริย์อากริปา พระมเหสีเบอร์นิสและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายคน
- เฟลตัสเล่าเรื่องของเปาโลต่อหน้าทุกคนว่า เปาโลถูกชาวยิวกล่าวโทษให้ต้องประหารชีวิต แต่ตัวท่านไม่พบว่าเปาโลทำผิดอะไรจนต้องถึงตาย เปาโลขออุทธรณ์ต่อจักรพรรดิ ท่านจึงเตรียมส่งตัวเขาไป แต่ไม่รู้จะเขียนรายงานข้อมูลคดีหรือข้อกล่าวหาเพื่อส่งตัวไปสอบสวนต่อหน้าจักรพรรดิอย่างไรดี จึงขอให้กษัตริย์ช่วยไต่สวนเพื่อทำข้อมูลสำหรับรายงาน

บทที่ 26

1) เปาโลปราศรัยต่อหน้ากษัตริย์อากริปา

- เปาโลได้รับอนุญาตให้แก้ข้อกล่าวหาได้ จึงกล่าวว่า ชาวยิวทุกคนรู้จักท่านดีนับแต่สมัยเป็นเด็กและเห็นท่านในเยรูซาเล็มเรื่อยมา และรู้ว่าท่านเป็นชาวฟาริสีที่ปฏิบัติตามกฎศาสนาอย่างเคร่งครัด มีความหวังในพระสัญญาว่าจะเป็นจริงเหมือนชาวยิวทุกคน แต่ชาวยิวก็ก่กล่าวหาท่านเรื่องความหวังนี้เอง เพราะท่านเชื่อว่าพระเจ้าทรงทำให้เราบรรดาผู้ตายกลับคืนชีพได้ / ข้าพเจ้าเคยทำทุกอย่างเพื่อขัดขวางนามเยซู ชาวนาซาเร็ธ ทั้งในกรุงเยรูซาเล็ม โดยได้รับมอบอำนาจจากบรรดาหัวหน้าสมณะนั้นเองให้จับกุมคริสตชนและตัดสินให้ประหารชีวิตพวกเขา ท่านเห็นด้วยและได้ทำทุกอย่างตามนั้น แต่วันหนึ่งขณะได้รับมอบภารกิจจากบรรดาหัวหน้าสมณะให้ไปจับกุมคริสตชนที่เมืองดามัสกัส ระหว่างทางได้พบกับพระเยซูผู้กลับคืนชีพ ... จึงกลับใจ และยังได้รับมอบหมายให้ไปประกาศข่าวดีนี้แก่คนต่างชาติด้วย ท่านจึงไปและประกาศเรื่อยมาว่า พระเยซูเจ้าคือผู้ที่ประกาศกและโมเสสเคยกล่าวทำนายไว้ คือ พระคริสตเจ้าจะต้องรับทรมานและจะทรงกลับคืนชีพจากบรรดาผู้ตายเป็นคนแรก และพระองค์จะเป็นแสงสว่างแก่อิสราเอลและคนต่างศาสนา

2) ปฏิกริยาของผู้ฟัง

- ขณะเปาโลกำลังพูด เฟลตัสตะโกนคัดค้านว่าเปาโลเป็นบ้าไปแล้ว การเรียนมากทำให้ท่านเป็นบ้า แต่เปาโลก็ตอบโต้ทันทีว่าไม่ได้บ้า แต่กำลังพูดความจริงสมเหตุสมผล

3) คำตัดสินจากที่ประชุม

- หลังเปาโลพูดจบ ทุกคนที่อยู่ที่นี่มีความเห็นตรงกันว่า “ชายผู้นี้ไม่ได้ทำผิดอะไรที่สมควรจะถูกประหารหรือถูกจองจำ” (ข้อ 31)
- กษัตริย์ตรัสกับเฟลตัสว่า “ถ้าชายผู้นี้ไม่ได้อุทธรณ์ต่อพระจักรพรรดิ เขาน่าจะถูกปล่อยไปก่อนหน้านี้แล้ว”

บทที่ 27

1) เปาโลเดินทางจากซีซารียาไปกรุงโรม

- “เมื่อผู้ว่าเฟสตัดัดสินใจให้เราลงเรือไปยังอิตาลีแล้ว” (27:1) โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของนายร้อยซีอูเลียส ลังกัตกองทัพของพระจักรพรรดิ

2) การเดือนที่ไม่เป็นที่สนใจ / พายุ / นิमितของเปาโล / การรับประกันความปลอดภัย

- เรือผ่านและแวะพักตามสถานที่ต่างๆ มากมาย เมื่อมาถึงสถานที่ที่เรียกว่า “ท่างาม” ใกล้เมืองลาเซีย เปาโลเตือนว่าการเดินทางต่อไปมีอันตรายมาก เพราะมีกระแสลมแรง แต่นายร้อยไม่เชื่อกลับไปเชือกกับต้นและเจ้าของเรือมากกว่า อีกอย่างคือ ตรงกับฤดูหนาว ท่าเรือที่นั่นก็ไม่เหมาะที่จะแวะพัก ผู้โดยสารส่วนใหญ่จึงตัดสินใจเดินทางกันต่อไป
- ออกเรือมาได้ไม่นาน มีลมพายุใหญ่ เรือต้านไม่ไหว จึงต้องปล่อยเรือไปตามกระแสลม
- วันรุ่งขึ้น ลูกเรือเริ่มทิ้งสิ่งของลงทะเล ท้องฟ้ามืด ไม่เห็นดวงอาทิตย์และดวงดาวเป็นเวลาหลายวัน ทุกคนคิดว่าคงไม่รอด ไม่ได้กินอาหารมาเป็นเวลานาน
- เปาโลถือโอกาสยืนขึ้นกล่าวว่า ท่านได้เดือนก่อนออกเดินเรือแล้วว่าอย่าเพิ่งเดินทาง แต่บัดนี้ไม่ต้องกลัว เพราะไม่มีใครสักคนจะเสียชีวิต มีแต่เรือเท่านั้นที่อับปาง เพราะเมื่อคืนที่ผ่านมายุติสวรรค์ขององค์พระผู้เป็นเจ้าซึ่งเป็นเจ้านายที่ท่านรับใช้ปรากฏมาแล้วบอกว่า พระองค์ต้องการให้ท่านไปปรากฏตัวต่อหน้าจักรพรรดิ และพระเจ้าทรงพระกรุณาไว้ชีวิตพวกท่านทุกคน ฉะนั้นทำใจดีๆ ไว้ เรือของเราจะต้องไปเกยตื้นที่เกาะใดเกาะหนึ่ง

3) เรืออับปาง

- หลังเจอพายุมาได้ 14 วัน เมื่อรู้สึกว่เรือเข้าใกล้เกาะ พวกกะลาสีแอบเอาเรือชูชีพลง เพื่อจะหนี แต่พวกทหารตัดเชือกเรือชูชีพไว้ได้ทัน
- เปาโลเตือนทุกคนให้กินอาหารเข้า พูดว่า เราไม่ได้กินอาหารมา 14 วันแล้ว ให้กินอาหาร จะได้มีชีวิตรอด ไม่ต้องกลัว เพราะ “จะไม่มีแม้ผมเพียงคนเดียวจากศีรษะของท่านคนใดสูญเสียชีวิตไป” (34) แล้วเปาโลก็หยิบขนมปังขึ้นมาต่อหน้าทุกคน กล่าวขอบคุณพระเจ้าและเริ่มกิน ทุกคนมีกำลังใจดีขึ้นและเริ่มกินอาหาร พออิ่มแล้ว ก็ทิ้งข้าวสาลีที่เหลือลงทะเล เพื่อทำให้เรือเบา ทั้งหมดในเรือมี 276 คน
- เมื่อสว่างแล้ว หัวเรือชนสันทรายและเกยตื้น เคลื่อนที่ไม่ได้ ส่วนท้ายเรือถูกคลื่นซัดอย่างรุนแรงจนแตก
- พวกทหารจะฆ่านักโทษ เพราะกลัวว่าว่ายน้ำหลบหนี แต่นายร้อยต้องการช่วยเปาโล จึงห้ามไว้ ที่สุดท้ายทุกคนขึ้นเกาะได้อย่างปลอดภัย

บทที่ 28

1) เปาโลที่เกาะมอลต้า

- เมื่อพ้นอันตรายแล้ว จึงรู้ว่าเกาะนี้ชื่อเกาะมอลต้า ชาวเกาะมีน้ำใจดีแก่ทุกคน
- ขณะกำลังก่อกองไฟเนื่องจากอากาศหนาว ฝูงสัตว์ติดมากับกิ่งไม้กีดมือเปาโล ชาวเกาะพูดกันว่า “ชายคนนี้เป็นฆาตกรแน่ๆ เพราะแม้จะรอดจากทะเล แต่ความยุติธรรมของพระเจ้าก็ไม่ปล่อยให้เขามีชีวิตต่อไป” เปาโลสลัดงูเข้ากองไฟและไม่ได้รับบาดเจ็บอะไร ชาวเกาะรอดูเปาโลตาย แต่ก็ไม่เห็นเป็นไร จึงเปลี่ยนใจพูดใหม่ว่า เปาโลเป็นเทพเจ้าองค์หนึ่ง
- หัวหน้าชาวเกาะชื่ออุปปลิสมีที่ดินแปลงหนึ่งอยู่บริเวณนั้น จึงอนุญาตให้ไปพักที่นั่นได้ แต่ขณะนั้นบิดาของเขาป่วยเป็นไข้และท้องร่วง เปาโลไปเยี่ยม หลังอธิษฐานภาวนาก็ปกมือเหนือเขาและรักษาให้หาย
- หลังเหตุการณ์นี้ ชาวเกาะคนอื่นๆ ที่ป่วยก็มาให้เปาโลรักษา

2) เปาโลถึงกรุงโรม

- สามเดือนต่อมา เริ่มเดินทางต่อ และมาถึงกรุงโรมในที่สุด
- พี่น้องที่กรุงโรมรู้ ออกมาต้อนรับ เมื่อเห็นเปาโล พวกเขาก็ขอบคุนพระเจ้าและมีกำลังใจดีขึ้น
- เปาโลได้รับอนุญาตให้อยู่ตามลำพังโดยมีทหารคนหนึ่งเป็นผู้ควบคุม (16)

3) เปาโลเรียกผู้นำชาวยิวมาพบ

- สามวันต่อมา เปาโลเรียกผู้นำชาวยิวมาพบ และเล่าเรื่องราวที่ท่านถูกจับและถูกส่งตัวมาที่โรมนี้
- ผู้นำชาวยิวบอกไม่ได้รับข่าวใดๆ เกี่ยวกับเปาโลเลย จึงต้องการไต่ถามจากเปาโลว่ามีเรื่องอะไรเกิดขึ้น ทำให้ถึงมีคนต่อต้านลัทธิของเปาโลอยู่ทั่วไป (22)
- ชาวยิวจำนวนมากมาพบเปาโลตั้งแต่เช้าจนค่ำ เปาโลอธิบายและประกาศเรื่องพระอาณาจักรพระเจ้าแก่พวกเขา พยายามทำให้พวกเขามีความเชื่อในพระเยซู โดยอ้างธรรมเนียมบัญญัติของบรรดาประกาศกและโมเสส บางคนเชื่อ บางคนไม่ยอมเชื่อ
- กับคนที่ไม่เชื่อ เปาโลกล่าวว่า “พระจิตเจ้าตรัสไว้แก่บรรพบุรุษของท่านอย่างเหมาะสมโดยทางประกาศกอิสยาห์ว่า “จงไปหาประชากรนี้และพูดว่า ท่านจะฟังแล้วฟังเล่า แต่จะไม่เข้าใจ ท่านจะมองแล้วมองเล่า แต่จะไม่เห็น เพราะใจของประชากรนี้ดื้อรั้น หูของเขาได้ยินยาก และตาของเขาไม่ยอมเปิด เพื่อตาจะไม่ต้องเห็น และหูจะไม่ต้องได้ยิน ใจจะไม่ต้องเข้าใจและจะไม่กลับใจ และเราจะไม่รักษาเขา” ดังนั้น ท่านทั้งหลายจงรู้เถิดว่า พระเจ้าทรงส่งความรอดพ้นนี้ให้กับคนต่างศาสนา และเขาจะรับฟัง (26-28)
- **บทส่งท้าย:** เปาโลพักอยู่ที่บ้านเช่าในโรมเป็นเวลา 2 ปีเต็ม และต้อนรับทุกคนที่มาเยี่ยม ประกาศพระอาณาจักรของพระเจ้าและสอนความจริงเรื่องพระเยซูคริสต์ อย่างกล้าหาญ //

12. เปาโลเป็นใคร?

- 1) เปาโลเกิดที่เมืองทาร์ซัส แคว้นซีลีเซีย (ตุรกี) ประมาณปี ค.ศ.10 จากครอบครัวชาวยิวเผ่าเบนยามินที่อพยพไปอยู่นอกอิสราเอล มีสัญชาติโรมันตั้งแต่เกิด ชื่อเดิมภาษาฮีบรูคือ เซาโลหรือชาอูลแห่งทาร์ซัส ได้รับการศึกษาพื้นฐานจากวัฒนธรรมกรีก อิทธิพลนี้เห็นได้ชัดในวิธีคิดและวิธีการเขียนจดหมายท่านในเวลาต่อมา ภาษากรีกจึงเป็นภาษาที่สองของเปาโล รองจากภาษาฮีบรูซึ่งเป็นภาษาแม่
- 2) เมื่อเป็นหนุ่ม เปาโลศึกษาพระคัมภีร์อย่างละเอียดตามแบบของฟาริสีผู้เชี่ยวชาญ โดยเน้นธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสสเป็นพื้นฐาน เปาโลเล่าเรียนที่กรุงเยรูซาเล็มกับกามาเลียล อาจารย์ที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งในยุคนั้น
- 3) เปาโลเบียดเบียนพระศาสนจักรยุคเริ่มต้น รู้เห็นในการตายเป็นมรณสักขีของสเตเฟนเบียดเบียนคริสตชนชาวยิวที่พูดภาษากรีก ซึ่งแยกตัวจากลัทธิยิวที่เน้นพระวิหารกรุงเยรูซาเล็มเป็นศูนย์กลาง
- 4) ประมาณปี 33-34 ขณะเดินทางไปตามัสกัส พระเยซูเจ้าผู้กลับคืนชีพประจักษ์มาให้เปาโลเห็น และแจ้งว่าพระองค์ทรงเรียกเปาโลให้เป็นอัครสาวกของคนต่างชาติ เปาโลกลับใจและยอมรับ
- 5) นับแต่นั้น เปาโลอุทิศชีวิตทั้งหมดเพื่องานประกาศข่าวดีเรื่องพระเยซูผู้กลับคืนชีพ โดยปฏิบัติพันธกิจแพร่ธรรมระหว่างการเดินทางสามครั้ง ระหว่างปี 47-49 และ 57-58 ซึ่งเป็นการเดินทางทางบกถึง 7,800 ก.ม. และทางทะเลถึง 9,000 ก.ม. ทั้งที่ท่านป่วยด้วยโรคร้ายแรงที่เรื้อรัง (เทียบ กท. 4:13) ท่านและเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะติโมธี ได้ก่อตั้งพระศาสนจักรขึ้นในเมืองกาลาเทีย เอเฟซัส โคโลสึ เรสละโลนิกา ฟิลิปปี และโครินธ์ ท่านมีเป้าหมายจะเทศน์สอนไปทั่วโลก ท่านจึงออกเดินทางจากอันติโอก (กจ 13:1-3) ด้วยความหวังว่าจะไปถึงสเปน ซึ่งเป็นสุดขอบโลกที่รู้จักกันในเวลานั้น (เทียบ รม 15:28)
- 6) ธรรมประเพณีเล่าว่า เปาโลถูกจองจำในกรุงโรม และถูกประหารชีวิตเป็นมรณสักขีในปี 67
- 7) **อุปนิสัย** เป็นคนมุ่งมั่นและอุทิศตนอย่างมากที่จะบรรลุถึงอุดมการณ์ ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใดก็ตาม
 - สิ่งเดียวที่สำคัญที่สุดสำหรับเปาโลคือพระเจ้า ท่านอยู่ในฐานะผู้รับใช้พระเจ้า ท่านจึงปฏิเสธการประนีประนอมทุกชนิด เช่น ในตอนแรก ท่านเข้าใจว่าคริสตชนเป็นศัตรูของพระเจ้า ท่านจึงมุ่งมั่นที่จะจับและเบียดเบียนคริสตชน
 - แต่เมื่อได้พบพระเยซูผู้กลับคืนชีพ ท่านจึงกลับใจมารับใช้พระคริสตเยซูและมั่นใจว่าพระองค์มอบหมายพันธกิจการประกาศพระวาจาแก่คนต่างชาติแก่ท่าน ท่านจึงทุ่มเททุกอย่างเพื่อพระเยซู รับใช้พระเยซูอย่างสุดจิตสุดใจและด้วยความเสียสละ ไม่ยอมให้สิ่งใดมาขัดขวางงานของพระเยซู จนยอมมอบชีวิตเพื่อพระเยซู เพราะท่านเองยินยอมที่จะเป็นพระอาจารย์ของท่านคือ พระเยซู ที่ยอมมอบชีวิตบนไม้กางเขน

- ท่านต่อสู้เพื่อคริสตชนต่างชาติมาทีเดียว หลายครั้งที่ท่านโกรธคริสตชนชาวยิวที่ยังนิยมลัทธิยิวและต้องการให้ผู้มีความเชื่อในพระเยซูทุกคนปฏิบัติตามบัญญัติของโมเสส บางคนกล่าวว่าผู้ที่เปาโลประณามอย่างรุนแรงนี้คือบรรดาอัครสาวกอาวุโสที่กรุงเยรูซาเล็ม แต่บางคนก็กล่าวว่า กระนั้นก็ดี เปาโลก็เคารพในอำนาจการปกครองของบรรดาอัครสาวกดังกล่าว เปาโลอ้างเพียงแต่ว่า ท่านเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้ามากกว่าบรรดาสาวกพวกนั้นเสียอีก กระนั้นก็เพื่อ เพื่อแสดงความเป็นหนึ่งเดียวกันของคริสตชนในพระศาสนจักรอย่างแท้จริง เปาโลจึงได้รวบรวมเงินจากคริสตชนต่างชาติมาช่วยเหลือคริสตชนที่ยากจนในกรุงเยรูซาเล็มด้วย แม้ว่าเงินบริจาคเหล่านั้นจะไม่ได้รับการตอบรับก็ตาม
- เปาโลมีอารมณ์อ่อนไหว ดุออกจะเป็นคนเจ้าอารมณ์เล็กน้อย โกรธง่าย ใช้คำพูดรุนแรงเวลาโกรธ เห็นได้ชัดจากจดหมายฉบับต่างๆ ที่ท่านเขียนถึงกลุ่มคริสตชน ผู้อ่านจะสังเกตเห็นได้ชัดว่าขณะที่ท่านเขียนกำลังมีอารมณ์แบบไหน ดังนี้ จดหมายส่วนใหญ่ของเปาโลจึงไม่ได้มุ่งให้เป็นตำราสอน แต่เป็นคำตอบที่เปาโลให้กับกลุ่มคริสตชนที่กำลังเผชิญกับปัญหาบางอย่างที่กำลังเกิดขึ้น

8) เรื่องที่เทศน์สอน:

- สาระสำคัญของเรื่องที่เปาโลเทศน์สอนคือ ข่าวดีซึ่งบรรดาอัครสาวกประกาศสอน (apostolic kerygma) นั่นคือ **การประกาศว่าพระเยซูคริสตเจ้าผู้ถูกตรึงกางเขนนั้นได้กลับคืนชีพจากบรรดาผู้ตายตามที่พระคัมภีร์กล่าวไว้** (1คร.2:2; 15:3-4; กท.3:1)
- ความเชื่อที่เปาโลประกาศจึงเป็นความเชื่อเดียวกับที่บรรดาอัครสาวกประกาศ แต่ที่ต่างกันก็ตรงที่ว่า เปาโลไม่มีข้อจำกัดในการรับคนต่างชาติเข้ามาเป็นคริสตชน งานธรรมทูตครั้งแรกของเปาโลจึงเริ่มขึ้นที่เมืองอันติโอก ซึ่งมีทั้งคริสตชนชาวยิวที่พูดภาษากรีกและคริสตชนต่างชาติ

9) วาระสุดท้ายของชีวิต:

- เปาโลมาถึงกรุงโรมในปี 60 ถูกจองจำอยู่ที่กรุงโรมเป็นเวลา 2 ปี (กจ.) นักบุญอีเรเนอุสได้เขียนไว้ในศต.ที่ 2 ว่า เปโตรและเปาโล ได้ร่วมกันก่อตั้งพระศาสนจักรในกรุงโรม และได้เลือกกันขึ้นรับตำแหน่งเป็นผู้สืบทอดอำนาจพระสันตะปาปา เปาโลไม่ได้เป็นพระสันตะปาปาแห่งกรุงโรม และไม่ได้นำคริสต์ศาสนาไปสู่กรุงโรม เหตุเพราะตอนที่เปาโลมาถึงมีกลุ่มคริสตชนอยู่ในโรมอยู่แล้ว เรามีหลักฐานเรื่องนี้จากจดหมายที่เปาโลเขียนถึงชาวโรมก่อนที่ตัวท่านเองจะเดินทางมาถึงกรุงโรมเสียอีก บทบาทของเปาโลจึงเป็นผู้สนับสนุนชีวิตพระศาสนจักรในกรุงโรม
- เชื่อว่าท่านคงเสียชีวิตหลังเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ในกรุงโรมในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.64 แต่ต้องก่อนปี 68 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการปกครองของจักรพรรดิเนโร ตามคำอ้างของบรรดาปีตาคารยหลายๆ ท่าน และหลักฐานจากหนังสือพระคัมภีร์นอกสารบบ เปาโลถูกตัดศีรษะในกรุงโรมโดยคำสั่งของจักรพรรดิเนโรนั่นเอง เช่น ยูเซบิอุสแห่งซีซารียา ได้เขียนไว้ในศต.ที่ 4 ว่า เปาโลถูกตัดศีรษะในสมัยจักรพรรดิเนโร เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในราวระหว่างปี 64-67

- ตำนานเล่าว่า การตายเป็นมรณสักขีของเปาโลเกิดที่ Aque Salvie ซึ่งตั้งอยู่บนถนน Laurentina โดยหลังจากเปาโลถูกตัดศีรษะแล้ว ศีรษะของท่านตกลงพื้นและกระเด็นไป 3 ครั้ง ทำให้เกิดน้ำพุขึ้น 3 จุด นี่เป็นเหตุทำให้สถานที่นี้มีชื่อว่า San Paolo alle Tre Fontane ตำนานยังเล่าอีกว่า ศพของเปาโลถูกฝังอยู่นอกกำแพงเมืองของกรุงโรม ตามถนน Via Ostiense ห่างออกไปราว 2 ไมล์ ในที่ดินของหญิงคริสตชนคนหนึ่งชื่อลูซีนา และเป็นที่นี้เองที่ในศต.ที่ 4 พระจักรพรรดิคอนสแตนตินมหาราชได้สร้างวัดหลังแรกขึ้น จากนั้น ระหว่างศต.ที่ 4-5 วัดนี้ก็ถูกขยายให้ใหญ่ขึ้นโดยคำสั่งของพระจักรพรรดิวาเลนติเนียน ที่ 1, วาเลนติเนียน ที่ 2, เธโอโดซิอุส ที่ 1 และ อาร์คาดีอุส ปัจจุบันคือ Basilica of Saint Paul Outside the Walls ซึ่งถูกสร้างขึ้นในปี 1800
- ในปี 2002 นักโบราณคดีได้ขุดค้นพบโรงหินอ่อนโบราณที่มีข้อความและรูปแกะสลักในที่ที่เชื่อว่าเป็นที่ฝังศพของเปาโลในบริเวณ Basilica of Saint Paul Outside the Walls ต่อมาในปี 2005 นักโบราณคดีของวาติกันประกาศว่าเป็นหลุมฝังศพของเปาโลจริง ในปี 2009 พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 ประกาศผลของการพิสูจน์สิ่งที่เหลืออยู่ในโรงหิน ยืนยันว่าเป็นของเปาโลจริง
- พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกฉลองนักบุญเปโตรกับเปาโลพร้อมกัน ในวันที่ 29 มิถุนายน โดยยึดหลักฐานจากธรรมเนียมประเพณี (โดยยูเซบิอุส) ว่า เปโตรและเปาโลตายเป็นมรณสักขีในเวลาเดียวกัน

พระเยซูเกิด 2 ปีก่อน ค.ศ.
พระเยซูตาย ค.ศ. 33

4000 г. до н.э. 2000 г. до н.э. н.э. / г. до н.э. н.э. 2000

- ปกครองโดยเอเวโรตอาร์เคลาอัส
ต่อมาปกครองโดยปอนทียัสปีลาต
ผู้ว่าราชการโรมัน
- ปกครองโดยเอเวโรตยันทิฟาส
- ปกครองโดยพิลิป
- เมืองไนเซเดคาโปสิส

แผนที่ 9 ปาเลสไตน์สมัยพระเจ้า, ค.ศ.6-30

14. แผนที่เส้นทางการประกาศข่าวดีของนักบุญเปาโล

แผนที่ 11 เส้นทาง การประกาศข่าวดีของนักบุญเปาโลครั้งที่ 1 และ 2

แผนที่ 12 เส้นทางการประกาศข่าวตีสองนักบุญเปาโลครั้งที่ 3 และ 4

จัดพิมพ์โดย...

แผนกพระคัมภีร์ ฝ่ายงานอภิบาล อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ศูนย์ฝึกอบรมงานอภิบาล “บ้านผู้หว่าน”

2/4 หมู่ 6 ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110

โทรศัพท์ 0-2429-0124 ถึง 33 โทรสาร 0-2812-6893

E-mail: bangkokbible@yahoo.com